

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΩΝΙΤΣΗΣ

ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1963

ΕΤΟΣ Β'

ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 13-14

Η Α.Θ.Π. δ Οίκουμενικός Πατριάρχης
Κ.Κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Έκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ύπό τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ : Βύσσης καὶ Καΐρη 2 — Αθῆναι.

Υπεύθυνοι κατὰ Νόμον :

Ἐπὶ τῆς ὅλης : Ν. Κ. Τσάκας, Αχαρνῶν 168 — Αθῆναι.

Τυπογραφείου : Χρ. Χρονόπουλος, Θήρας 6 — Αθῆναι.

Μόνιμος ἀνταποκριτὴς ἐν Κονίτσῃ : Ἀναστ. Εύθυμίου

Ἐμβάσματα εἰς κ. Γεώργιον Δόβαν, ὁδὸς Αμπλιανῆς 6 — Αθῆναι

Ἐτησία συνδρομὴ

Ἐσωτερικοῦ Δραχμαὶ 60.—Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 6.—

ΕΡΩΤΗΣΙΣ - ΣΥΣΤΑΣΙΣ

Ο Νικόλαος Τσάκας ἔρωτα ἔνα ἔκαστον τῶν ἀπανταχοῦ συμπολιτῶν καὶ συνεπαρχιωτῶν του Κονιτσιωτῶν :

α) Ἐνεγράφης συνδρομητὴς εἰς τὸν ἐν Αθήναις Σύνδεσμον Κονιτσιωτῶν «ὁ Αῶος» διὰ ν' ἀποκτήσης τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφίζειν καὶ ψηφίζεσθαι;

β) Ἐνεγράφης εἰς τὸ ύπό τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου ἐκδιδόμενον πατριωτικὸν περιοδικὸν «Κόνιτσα» ἀπὸ τὸ δοποῖον, σὰν ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ χωριό καὶ τὸ σπίτι σου θὰ μανθάνης τὰ πανηγύρια, τοὺς γάμους, τὰς γεννήσεις, τὰς βαπτίσεις, τὰς ἔορτὰς τοὺς θανάτους καὶ τὴν ἐν γένει κοινωνικὴν κίνησιν ὅλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας σου; "Αν ναί, εἰσαι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου καὶ συγχαρητη-

ρίων. "Αν δχι, σπεῦσε ἀμέσως νὰ ἐγγραφῆς. Εἶναι πατριωτικὸν ἰερὸν καθῆκον καὶ συμφέρον σου. "Η «Κόνιτσα» εἶναι φῶς καὶ καθηέπετης τοῦ χωρίου σου. "Ἐχεις πατριωτικὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνισχύσῃς τοὺς πρωτεργάτας τοῦ περιοδικοῦ κ. κ. Τάκην Παπαδημούλην, Ιωάν. Λυμπερόπουλον καὶ λοιποὺς ἄξιους συνεργάτας των. Βοηθήσατέ τους εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν δοποῖον ἀνέλαβον μὲ τόσην προθυμίαν ἀλλὰ καὶ μὲ τόσην ἐπιτυχίαν Συμμερισθῆτε τὸν θαυμασμὸν καὶ τοὺς ἐπαίνους τοὺς δοποίους δικαιοῦνται οὗτοι ἐκ μέρους ὅλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας μας. Μὴ ἀναβάλετε. Σπεύσατε νὰ ἐγγραφῆτε

N. K. Τσάκας

“ΚΟΝΙΤΣΑ,,

Μὲ τὸ σημερινὸ τεῦχος εἰσερχόμεθα εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ζωῆς τοῦ περιοδικοῦ μας. Ξεκινήσαμε τὸν Μάϊον τοῦ 1962 μὲ τὰ λίγα χρήματα που εἶχε ὁ Σύνδεσμος Κονιτσιωτῶν καὶ περισσότερο μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸν που μᾶς κατεῖχε. Ἐὰν κάναμε ὅλους τοὺς υπολογισμοὺς καὶ ἐσκεπτόμεθα τὴν ἀβεβαιότητα τῆς οἰκονομικῆς πλευρᾶς, οἱ δισταγμοί μας θὰ ήσαν τόσοι, ὥστε ἡ σκέψις μας νὰ ἥτο διαφορετική.

Πιστέψαμε ὅτι ὁ ἐνθουσιασμὸς ὁ δικός μας θὰ ἥτο ἐνθουσιασμὸς καὶ κάθε Συνεπαρχιώτου. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ πρώτου ἔτους ὅμολογοῦμεν ὅτι ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἔλειψε ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμός. Κατεβάλαμε δὲ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ τὴν καλὴν ἐμφάνισιν τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ὕλης. Ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτὸς ὑπάρχει καὶ εἰς ίνανὸν ἀριθμὸν ἐκ τῶν Συνεπαρχιωτῶν μας. Πλὴν ὅμως θὰ πρέπει νὰ καταστῇ γνωστὸν καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ γνωρίζωμεν ὅλοι μας, διότι κτῆμα ὅλων εἶναι τὸ περιοδικό μας, ὅτι δυστυχῶς, δὲν κατορθώθη νὰ καταστῇ αὐταρκες ἐκ τῶν συνδρομῶν καὶ τῆς ἐνισχύσεως τῶν Συνεπαρχιωτῶν καὶ οὕτω λήγοντος τοῦ πρώτου ἔτους τὰ ἔσοδά του δὲν ἔκάλυψαν τὰ ἔξοδα.

Πιστεύομεν ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον ὑπάρχει καὶ ἔχομεν πολλὰ περὶ αὐτοῦ δείγματα καὶ μόνον εἰς ἀμέλειαν τῶν Συνεπαρχιωτῶν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν τὴν μὴ τακτοποίησίν των καὶ ἀκόμη καὶ σὲ δική μας μὴ καλὴν ὀργάνωσιν. Παρὰ ταῦτα ἡμεῖς ἔχομεν ὅλην τὴν διάθεσιν καὶ ὅλον τὸν ἐνθουσιασμόν διὰ νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἔκδοσιν. Θέλομεν μόνον κατανόησιν παρὰ πάντων διὰ τὰς δυσκολίας τὰς ὅποιας ἀντιμετωπίζομεν καὶ αἱ ὅποιαι ὅταν ἀνάγωνται εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα εἶναι «μοιραῖαι». Αὐτὸς ὅμως τὸ «μοιραῖον» οὔτε νὰ τὸ σκεφθοῦμε κάνει θέλουμε γιὰ τὸ περιοδικό μας.

Ἄντιθέτως ἐπιδίωξή μας πρέπει νὰ εἶναι ἡ βελτίωσή του καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ὕλης καὶ σελίδων.

Μ' αὐτὸ τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ μὲ αὐτὴ τὴν προοπτικὴ εἰσερχόμεθα στὸ δεύτερο ἔτος.

Τὸ πανεπαρχιακό μας περιοδικὸ ἄς τὸ ἀγκαλιάσουν αἱ Κοινότητες καὶ αἱ Ἀδελφότητες καὶ ὅλοι οἱ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν καὶ οἱ μακρὰν ταύτης διαμένοντες καὶ ἄς τὸ ἐνισχύσουν χρηματικῶς καὶ ἡθικῶς.

• Η Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος τῆς Μοναστικῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους ηύδοκησεν ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης νὰ μετάσχῃ τοῦ ἑορτασμοῦ ἐπισκεπτόμενος τὴν Ἑλλάδα.

Ο λαμπρύνων τὸν σεπτὸν θρόνον τῆς Ὁρθοδοξίας Πατριάρχης ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1886 εἰς τὸ χωρίον Βασιλικὸν τοῦ Πωγωνίου ἐκ πατρὸς ἰατροῦ καὶ μητρὸς καταγομένης ἐκ Κονίτσης τῆς οἰκογενείας Μοκόρου.

Τὸ κοσμικὸν αὐτοῦ ὄνομα εἶναι Ἀριστοκλῆς Σπύρου. Τὰ πρῶτα γράμματα ἔμαθεν εἰς τὴν γενέτειράν του, συνέχισε δὲ τὰς σπουδάς του εἰς τὴν Ζωσιμαίαν Σχολὴν τῶν Ἰωαννίνων, μετὰ τὸ πέρας δὲ τούτων εἰσῆχθη καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεφοίτησε τὸ ἔτος 1910. Ἀκολούθως ἔχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἐλασσόνος Πολυκάρπου καὶ διωρίσθη εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μοναστηρίου ὅπου παρέμεινε μέχρι τοῦ ἔτους 1919 ὀπότε ὀλίγον οὐδείς τοῦ Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Μελέτιος Μεταξάκης τὸν προσέλαβε ὡς Ἀρχιδιάκονον. Ὁλίγαν βραδύτερον ἔχειροτονήθη πρεσβύτερος καὶ ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ὡς ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἔτος 1922 ἔξελέγη καὶ ἔχειροτονήθη Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν.

Τὴν Ἐπισκοπὴν ταύτην ἐποίμανεν ἐπὶ ὀκταετίαν, διακριθεὶς διὰ τὴν ποικίλην αὐτοῦ ποιμαντορικὴν δρᾶσιν.

Ἐπανίδρυσε τὴν Κερκυραϊκὴν Σχολὴν ἥτις ἐλειτούργησεν ὡς Κρατικὸν οἰκοτροφεῖον καὶ ἐξέδωκε τὸ περιοδικὸν «Ἀγιος Σπυρίδων».

Τὸ 1930 μετέσχε τῆς ἐν Ἀγίω Όρει συνελθούσης Ὁρθοδόξου Προσυνόδου, ἀκολούθως δὲ μετέβη εἰς Λάμπεθ τῆς Ἀγγλίας ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐκεῖ συνελθὸν Συνέδριον τῶν Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔξελέγη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, ἐνθα ἐπέδειξεν ἀξιόλογον ἔθνικοθρησκευτικὴν δραστηριότητα. Κατώρθωσε νὰ συμφιλιώσῃ τὰς διηρημένας τότε ἐλληνικὰς Κοινότητας, ἴδρυσε τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ «Τιμίου Σταυροῦ» πλησίον τῆς Βοστώνης ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς μορφώσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν στελεχῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καθὼς καὶ τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ «Ἀγίου Βασιλείου», πρὸς καταρτισμὸν διδασκαλισσῶν τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐλληνικῶν σχολείων, πολλὰ τῶν ὅποιων ἴδρυθησαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Αὔτοῦ. Ὅποτε τὴν πνευματικὴν Αὔτοῦ ἡγεσίαν συνεστήθησαν διάφορα Σωματεῖα καὶ Ἀδελφότητες μὲ σκοποὺς φιλανθρωπικοὺς καὶ ἐθνικούς, ἀνηγέρθη δὲ καὶ ὁ ἐν Νέᾳ Υόρκῃ ἵερος ἐλληνορθόδοξος ναὸς τῆς «Ἀγίας Τριάδος».

Τὴν 1ην Νοεμβρίου 1948 ἔξελέγη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων Αὔτοῦ, μετὰ τὸν ἔθρονισμόν του γενόμενον τὴν 27-1-1949 ὑπῆρξεν ἡ ἀνάπτυξις τῆς πνευματικῆς

'Επιστολὴ Πατριάρχου

Τοῖς Ἐντιμοτάτοις Κυρίοις Π. Χ. Παπαδημούλη, Προέδρῳ καὶ Ι. Γ. Λυμπεροπούλῳ, Γενικῷ Γραμματεῖ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ» τέκνοις ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς καὶ εἰρήνην παρὰ Θεοῦ.

εἰς Ἀθήνας

Χριστὸς Ἀνέστη.

Πάνυ ἀσμένως ἔκομισάμεθα τὸ ἀπὸ τῆς κ' τοῦ παρελθόντος μηνὸς Μαρτίου γράμμα ὑμῶν, δι' οὗ ὑποβάλλετε ἡμῖν τὰ περὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ 'Υμετέρου Συνδέσμου καὶ ἔξαιτεῖσθε τὰς εὐχὰς ἡμῶν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ αὐτοῦ λειτουργίαν. Συγχρόνως δ' ἐλάβομεν καὶ τὰ φύλλα τοῦ Περιοδικοῦ ὑμῶν, διεξήλθομεν τὸ τε γράμμα καὶ τὰ τεύχη τοῦ Περιοδικοῦ μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος.

Διότι ἐπανῆλθον εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἔτι ζωηρότερον αἱ ἀναμνήσεις ἐκ τῆς ἀλησμονήτου Κονίτσης, τὴν ὁποίαν εἰς τὴν παιδικὴν ἡμῶν ἥλικίαν εἶχομεν ὡς τὴν συγκεκριμένην ἀγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ καὶ μετὰ Ἱερῶν παλμῶν ἐκάστοτε ἐπεσκεπτόμεθα αὐτήν.

Εὐχαριστοῦντες τοίνυν ἐπὶ τούτοις, εὐχόμεθα ὀλοψύχως, ὅπως ὁ Κύριος καταξιώσῃ ἡμᾶς ἵνα ἐρχόμενοι προσεχῶς εἰς Ἑλλάδα, εὐλογήσωμεν πάντας ἐκ τοῦ πλησίου καὶ ἐπισκεφθῶμεν καὶ τὴν ἀλησμόνητον ἐκείνην Πόλιν.

Ἄπονέμοντες ὑμῖν πᾶσι ὄλόθυμον τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Πατρικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, εὐχόμεθα ὑμῖν παντοτεινὴν τὴν χάριν καὶ τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

1963 Ἀπριλίου κ'
Μετ' ἀγάπης πατρικῆς
διάπειρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης
Ο Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ίεραποστολῆς ἐντὸς τῶν διοικητικῶν ὄρίων τοῦ Πατριαρχείου, ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ὡς καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις στελεχῶν διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θέσεων. Σπουδαίως συνετέλεσεν καὶ ἐπέτυχε τὴν διατήρησιν καὶ περαιτέρω ἐξύψωσιν τοῦ γοήτρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου.

Ο Σύνδεσμος τῶν Κονιτσιωτῶν, ἐν πεποιθήσει ὅτι διερμηνεύει τὰ αἰσθήματα πάντων τῶν Κονιτσιωτῶν ἀπέ-

στειλεν ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν καθὼς καὶ τὰ ἐκδοθέντα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ «ΚΟΝΙΤΣΑ», ἔτυχε δὲ τῆς τιμῆς νὰ λάβῃ παρ' Αὐτοῦ θερμὴν ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται καὶ ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν ἴδιαιτέραν μας Πατρίδα. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην παραθέτομεν εἰς τὸ παρὸν τεῦχος.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου μας ἐκφράζει τὰς θερμάς του εὐχαριστίας πρὸς τὴν Α.Θ.Π. καὶ ἐπικαλεῖται τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ διὰ τὴν εύόδωσιν τῶν προσπαθειῶν του.

Σταματούσαμε στό «Μεγάλο Μάρμαρο» ποὺ μᾶς περίμενε ὁ Χρῆστος Πατέρας μὲ τὰ λίγα πρόβατά του, τὰ μπρίκια του καὶ τὴν ἀναμένη φωτιά.

“Αριμεγε τὰ πρόβατα καὶ μᾶς εἶχε ἔτοιμο ἀπὸ ἕνα φλυτζάνι γάλα. Χρόνια τὸ τηροῦσε αὐτὸ σᾶν ἕνα ἔθιμο καὶ ὑποχρέωσι ποὺ ἔπρεπε νὰ τὴν σεβασθῇ.

Πειὸ πέρα καὶ κάτω ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο ἦταν ἡ «καρνά τοῦ Ντόβα». Ἡταν παληότερα μιὰ καρνδιὰ ποὺ στὶς ἡμέρες μνη τὴ θυμᾶμαι μόνον κούτσουρο χονδρό. Ἐκεῖ γιὰ μᾶς τὰ παιδιὰ τῆς κεντρικῆς συνοικίας ἦταν ὁ τόπος ποὺ πετούσαμε τοὺς χαρταετούς μας. Τὶ συναγωνισμὸς ποιὸς θὰ εἶχε τὸν μεγαλύτερο χαρταετό. Θυμᾶμαι πῶς τὸν ζήλευαν δλοι τὸν ἀδελφό μου ποὺ μιὰ χρονιὰ εἶχε φτιάξει ἔναν πρωτοφανῆ σὲ μέγεθος χαρταετό.

Καὶ προχωρώντας φθάνω στὴν Ἐκκλησιὰ τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ στὸ Σχολεῖο μας.

‘Εδῶ εἶναι ὁ τόπος προσκυνήματος. ‘Εδῶ οἱ ἀναμνήσεις εἶναι τόσο πολλὲς ποὺ δὲν ξέρω ἀπὸ ποῦ ν’ ἀρχίσω. “Ἐνα δραμα μοῦ παρουσιάζεται. Εἶναι ἡ σεβάσμια αὐστηρὴ μορφὴ τοῦ Παπακώστα. Τοῦ Δασκάλου μας τοῦ Νικόλα Παπακώστα, ποὺ ἔδωσε τὰ νάματα τῆς παιδείας σὲ γεννεὲς Κονιτσιωτῶν.

Γιὰ τὸν ἄνθρωπο αὐτό, ποὺ ὑπῆρξε μιὰ ἔξεχουσα προσωπικότης τῆς Κονίτσης, δὲν εἶναι ἀρκετὸ τὸ σημείωμα αὐτό. Πρέπει νὰ ἀφιερωθῇ δλόκληρο τεῦχος τῆς ΚΟΝΙΤΣΗΣ στὴ μνήμη του.

Σήμερα μνημονεύω μόνο τὸ δνομά του, σᾶν μιὰ θύμησηγιὰ τὸ Δάσκαλο ποὺ ἀφιέλωσε δλη του τὴ ζωὴ γιὰ τὴ μόρφωσή μας καὶ ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μου πρέπει νὰ καταταγῇ στὶς μεγάλες μορφὲς τῶν Διδασκάλων τοῦ ὑποδούλου Γέροντος μας.

Στὸν τόπο αὐτὸ γινόταν ἡ συγκέντρωση τῶν παιδῶν δλης τῆς Κόνιτσας. Ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὸ Σχολεῖο, στὴν «Παύλη Δάσκαλου» καὶ στὸ σιάδι τοῦ Λιμάζ μπέη παίζαμε τὰ παιγνίδια μας. Τὴν τσουλέγκα, τὸ τόπι τῆς πλάκας, τὶς λουμάδες. Ἐκεῖ τὴν τελευταῖα Κυριακὴ τῆς Ἀποκροτῆς καλύγαμε τὸν ἔλατο, δπως γράφαμε σὲ προηγούμενο τεῦχος.

Φθάνω πειὸ πάνω - στὸ Περιβόλι.

‘Ἐκεῖ στὸ φοῦρο τοῦ Λαμπρίδη ἢ φοῦρο τοῦ Λιόγκα γινόταν ἡ συγκέντρωσης τῶν μορφωμένων τῆς Κονίτσης κάθε βράδυ. Ἐκεῖ ὁ Νικολαΐδης ὁ Ἰατροφιλόσοφος, ὁ Φῶτος ὁ γιατρός, ὁ Ἀδαμαντίδης (ὁ Μάντζιος) ὁ γιατρός μὲ τὴ μακριὰ του γενειάδα, ὁ γιατρός ὁ Νικόλας Μπεκιάρης, ἐξαίρετος πράγματι ἐπιστήμων στὴν ἔποχή του σπουδασμένος στὸ Παρίσι, ὁ Σπύρος Δόβας, ὁ Παπακώστας, ὁ Λάμπρος Λαμπρίδης. Ἐκεῖ συνεζητοῦντο δλα τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς πολεμικῆς τότε ἔποχῆς.

Διάσταση μεγάλη στὶς γνῶμες τους. ‘Ἄλλοι φανατικοὶ Βενιζελικοὶ κι’ ἴδιως ὁ Νικολαΐδης, ἄλλοι φανατικοὶ Βασιλόφρονες δπως ὁ Σπύρος Δόβας κι’ ὁ Παπακώστας.

Στὸ «περιβόλι» τόπος γλεντιοῦ κατά τὶς ἀπόκοης καὶ ἄλλες ἔορτές. Ἐκεῖ παληότερα ὁ ἀρχοντας Χαράλαμπος Φλῶρος διέθετε χωρὶς πληρωμὴ τὰ κρασιά του γιά νά γλεντήσῃ ὁ κόσμος.

Μά ἀφίσαμε πίσω μας τὴ Μητρόπολι. ‘Ἐκεῖ ἦταν τὸ πνευματικό μας Κέντρο. ‘Ἐκεῖ ἦταν ἡ Ἀρχὴ ἡ Θρησκευτικὴ καὶ ‘Εθνική. Μέσα στὸ οἰκημα αὐτὸ ὑπὸ τὴν Προεδρεία τοῦ Μητροπολίτη γινόντουσαν αἱ συσκέψεις τῶν προυχόντων γιά τὰ ἐκπαιδευτικά καὶ ἐκκλησιαστικά ζητήματα, ποὺ δλα τους εἶχαν ‘Εθνικὸ σκοπό. Ἐκεῖ ἦταν τὸ ἐπιτελεῖο τοῦ μεγάλου μας Μητροπολίτη - τοῦ Σπυρίδωνος - ποὺ δλη του ἡ ζωὴ ἦταν μιά ἔντονη ἔθνικὴ δρᾶσι. ‘Απὸ ἐκεῖ δργάνωνε τὰ ἔθνικά ἀνταρτικά Σώματα, ἀπὸ ἐκεῖ ξεκινοῦσε γιά νά φρονιματίσῃ τοὺς δασκάλους καὶ τοὺς παπάδες γιά νά πατάζουν ἀντεθνικὲς ἐπιδράσεις σὲ δρισμένα χωριά τῆς Ἐπαρχίας μας. ‘Απὸ ἐκεῖ δργάνωσε τὸ Μοναστῆρι καὶ τὸ ιεροδιδασκαλεῖο τῆς Βελλᾶς ποὺ ἔβγαζε δασκάλους μὲ ἔθνικὸ φρόνιμα γιά νά τους στείλῃ στὰ χωριά τῆς Ἐλληνικῆς μας Βορείου Ήπείρου. Καὶ εἶχε μιά μεγαλοπρέπεια ἡ δλη του παράσταση. ‘Αγέρωχος καὶ θαρραλέος δὲν ὑπελόγιζε τὸν Τούρκο κατακτητή. “Οταν ἔβγαινε εἴτε στὴν ἀγορά, εἴτε γιά νά κάμη ἐπισκέψεις σὲ σπίτια, τὸν ἀκολουθοῦσε ὁ

“Ενας περίπατος στήν Κόνιτσα

Τοῦ κ. ΤΑΚ. ΠΑΠ.

‘Ανηφορίζω τὰ στενὰ σοκκάκια καὶ σταματῶ ἐδῶ κι’ ἐκεῖ κι’ ἀναλογίζομαι καὶ ζωντανεύω παληὲς εἰκόνες καὶ ἴστορίες.

Σταματῶ γιὰ λίγο μπροστά στὸ Ταχυδρομεῖο. Καὶ νὰ ἡ εἰκόνα ἡ παληά.

Στὸ μέρος ποὺ σήμερα βρίσκεται τὸ Νοσοκομεῖο μας ἦταν τὸ «Χονκιμέτι» τὸ κτίριο τοῦ Διοικητηρίου ὅπου ἐστεγάζοντο αἱ Δημόσιαι Ὑπηρεσίαι ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ ποὺ ἀρκετὰ χρόνια μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν στέγασι καὶ τῶν ‘Ελληνικῶν Δημοσίων ‘Υπηρεσιῶν. Μπροστά ἀπὸ τὸ σημερινὸ Δημαρχιακὸ Κατάστημα ἦταν ἡ μεγάλη θολωτὴ πόρτα μὲ τὰ μεγάλα πεζούλια ποὺ κι’ αὐτὴν τὴν ἔφαγε ὁ δρόμος ὁ καινούργιος.

‘Απὸ τὸ κάτω μέρος τοῦ Ταχυδρομείου καὶ πίσω ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Παπαχρηστίδη ἦταν τὸ Τζαμὶ μὲ τὸ μιναρέ του. Κοντὰ ἔνα πανύψηλο κυπαρίσσι. Μπροστά ἀπὸ τὸ οἶκημα τοῦ Ταχυδρομείου ἦταν ἔνα μικρὸ οἶκημα. Τὸ μαυσωλεῖο τῶν προγόνων τοῦ Ντερβίς Κιαμῆλ μὲ ἀναμμένα κάθε βράδυ τὰ κανδύλια του.

‘Ἐκεῖ περγοῦσε ὁ Ντερβίς Κιαμῆλ ποὺ τὸν θυμᾶμαι μὲ τὴν γκελεμπία του, τὰ χρωματιστὰ φαρδειὰ ζωνάρια καὶ τὸ ἄσπρο καὶ πράσινο σαρίκι του. “Ανθρωπος ἥσυχος κι’ ἀγαπητὸς σὲ δλονς μας.

‘Απὸ τὸ μιναρέ, πρωτ̄, - μεσημέρι - βράδυ, ὁ Σαμπίτ ὁ Χότζας μὲ τὸ μαῦρο ράσο καὶ τὸ κόκκινο φέσι περιτριγυρισμένο μὲ ἄσπρο τουρμπάνι καλοῦσε τοὺς πιστοὺς σὲ πρωσευχή. ‘Απὸ ἐκεῖ τὰ ἥσυχα βράδυνα τοῦ Ραμαζανιοῦ - τῆς περιόδου τῆς νηστείας τῶν Μωαμεθανῶν - ξεχύνονταν ἡ μακρόσυρτη ἰδιόρυθμη ψαλμω-

δία ἀπὸ τὸ γυιὸ τοῦ Ντερβίς Κιαμῆλ, τὸν Χαλήλ, ποὺ ἦταν πράγματι μοναδικὸς στὸ εἶδος αὐτό.

Κοντὰ στὸ τζαμὶ ἦταν ἡ «ῶρα», τὸ καὶ σήμερα ύπαρχον ψηλὸ καὶ μισοερειπωμένο κτίριο, μὲ τὴν καμπάνα ποὺ χτύπαγε τὶς ὥρες. Τὴν ἐπιμέλεια τῆς λειτουργίας τοῦ ρωλογιοῦ αὐτοῦ εἶχε ὁ μοναδικὸς καλὸς τεχνίτης ρωλογᾶς τῆς Κονίτσης, ὁ Κ. Ζαχαράκης.

Στὸ οἶκημα ποὺ σήμερα εἶναι τὸ ξενοδοχεῖον ΠΙΠΛΟΣ ἦταν τὸ χάνι τοῦ Λούπα ποὺ ἤκμαζε τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας γιὰ τὰ καλά του φαγητὰ καὶ τὸ κρῦ νερὸ ποὺ εἶχε. Γύρω ἀπὸ τὸ τζαμὶ ἦταν ὁ μαχαλᾶς ὁ Τούρκικος ποὺ κατοικοῦσαν οἱ ἔξεχοντες Τούρκοι.

Τὸ μέρος αὐτὸ πῆρε ἄλλη μορφὴ σήμερα. Τὸ Τζαμὶ δὲν ύπάρχει, τὸ κυπαρίσσι κόπηκε. Οὔτε Ντερβίσης, οὔτε Χοτζας. Μένει μονάχα τὸ μισοερειπωμένο ψηλὸ κτίριο τοῦ ρωλογιοῦ σᾶν νὰ περιμένῃ κάποιον νὰ τοῦ βάλῃ καὶ πάλιν τὴν καμπάνα του καὶ νὰ τὸ κάμη νὰ ἔχῃ καὶ πάλιν ζωήν.

Προχωρῶ. Περνῶ ἀπὸ τὴ λίπα τοῦ ‘Αριστείδη Παπᾶ, διαβαίνω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ‘Αλέξη Φλώρου καὶ φθάνω στὸ βουνό, στὸ «Μεγάλο Μάρμαρο».

‘Εδῶ θυμᾶμαι μιὰ ἴστορία συνδεδεμένη μὲ τὴν Πρωτομαγιά.

Νύχτα σηκωνόμαστε τὰ παιδιὰ κι’ ἀνεβαίναμε ψηλὰ στὸ βουνὸ ὡς τὴν κορυφὴν νὰ πιάσωμε τὸ Μάη. Μαζεύαμε λουλούδια καὶ κατηφορίζαμε μὲ τραγούδια.

«Καλῶς τονε τὸ Μάη, τὸ χρυσομάη.
Μὲ ἄνθη στολισμένος ἥλθες Μάη
Μάη, χρυσομάη, Μάη μὲ δροσιές
Μάη, χρυσομάη μ’ ἄσπρες φορεσιές.»

ματά των, χάριν τῶν αὐθεντῶν των.

Μία τοιαύτη ἀναγκαστική πώλησις τοῦ χωρίου Λουψίκου εἶχε λάβει χώραν πολὺ πρὶν τοῦ 1800. Τὸ χωρίον τοῦτο, ὡς γνωστόν, κεῖται εἰς τὰς ὑπωρείας τῶν ὁρέων Καζάνι καὶ Σιουποτήρι ὁροσειρῶν τοῦ περιφήμου Γράμμου εἰς ὃν πρὸ 14ετίας ἐκρίθη ἥτυχη τῆς Ἑλλάδος μας. Ἡ ἔξιστόρησις, τόσον τῆς ὑποδουλώσεως τοῦ χωρίου εἰς τοὺς Τουρκαλβανοὺς Κολωνιάρηδες Μπέηδες, ὃσον καὶ τῆς μετέπειτα ἀπελευθερώσεως αὐτοῦ, γίνεται κατ' ἀφήγησιν πρὸς ἐμὲ τοῦ ἀειμνήστου ἐφημερίου τοῦ χωρίου Παπαγιώργη, τοῦ γνωστοῦ εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν μας.

Εἶχον τὴν εὔτυχίαν νὰ ὑπηρετήσω ὡς διδάσκαλος εἰς τὸ χωρίον τοῦτο πρὸ τεσσαρακονταετίας καὶ ἐπέκεινα καὶ συγκεκριμένως κατὰ τὰ ἔτη 1920-1924.. Συνεδέθην τοσοῦτον στενῶς μὲ τοὺς τότε ἀγαπημένους μου μαθητὰς, ὡν ἀτυχῶς οἱ πλεῖστοι δὲν ζῶσι σήμερον, λόγῳ τῆς ἐνσκηψάσης ἐκεῖ μεγάλης ἐθνικῆς συμφορᾶς, ὡς καὶ μὲ τοὺς ἀθώους, καλούς, εἰλικρινεῖς καὶ λίαν φιλοξένους κατοίκους τοῦ χωρίου, ὡστε ἀναμιμνήσκομαι νοσταλγῶς τὸ ἀπομεμακρυσμένον καὶ λίαν ἀπόκεντρον τοῦτο χωρίον. Ἐνθυμοῦμαι μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως τὸν τελευταῖον μου ἀποχαιρετισμὸν μετὰ τούτων τὸν Ἰούνιον τοῦ 1924, ὅτε μετατεθεὶς εἰς Πλάβαλην—Ἀγίαν Βαρβάραν—προύπεμφθην παρὰ ἀπάντων τῶν κατοίκων μέχρι τῆς ἡμίωρον ἀπεχούσης τοῦ χωρίου θέσεως Μύλος προηγουμένου τοῦ ὁγδοηκοντούτιδος ἀειμνήστου Παπαγιώργη ὃν οὐδέποτε ἔκτοτε εἶδον!

Ο Παπαγιώργης δὲν ἐγνώριζε πολλὰ γράμματα, εἶχεν ὅμως πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς Ἱερᾶς του ἀποστολῆς. Ἡρμήνευε μὲ ὀλίγα ἀπλᾶ λόγια τὴν ἐκάστοτε Εὐαγγελικὴν περικοπὴν καὶ ἐφρόντιζε νὰ συνδυάζῃ τοὺς λόγους μὲ τὰ ἔργα. Δέν ἀνῆκεν εἰς ἐκείνους, οἵτινες δίδουν μόνον ὡραίας συμβουλὰς εἰς τοὺς ἄλλους χωρὶς ἐκεῖνοι νὰ συ-

κινῶνται ἐμπρὸς εἰς τὸν πόνον καὶ εἰς τὴν δυστυχίαν. Ἡτο πονόψυχος καὶ καλόκαρδος. Ἐσπευδε νὰ παραμυθήσῃ, παρηγορήσῃ, ἀνακουφίσῃ καὶ βοηθήσῃ, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, τοὺς πάσχοντας. Εἰς πολλὰς πτωχικὰς οἰκογενείας—καὶ γνωρίζω ἐξ ἴδιας ἀντιλήψεως τοῦτο—ἐχάριζε τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καθοριζόμενον ποσὸν σίτου, τὸ κοινῶς λεγόμενον Κοντότα ὡς ἀντιμισθίαν του. Ἀπὸ τὰ ὀλίγα πρόσφορα, τὰ ὅποια καθ' ἐκάστην Κυριακὴν καὶ ἔορτὴν προσεκόμιζον ὡς Δῶρα τοῦ Θεοῦ, ὅπως συνήθιζε νὰ τὰ ὀνομάζῃ, οἱ εὔσεβεῖς καὶ φιλόθρησκοι τοῦ χωρίου, τὰ ἡμίση διὲνεμενεὶς τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὸ Ἱερὸν μικροὺς καὶ εἰς τοὺς ψάλτας, εἰς οὓς καθ' ἐκάστην Κυριακὴν καὶ ἐξαιρετέαν ἔορτὴν, ἀνήκων καὶ ἐγὼ.

Ο ἀοίδιμος Παπαγιώργης, πολλάκις, μετά τὰ ἀπογευματινὰ μαθήματα, μὲ ἐπεσκέπτετο εἰς τὸ ἐν τῷ σχολείῳ δωμάτιον διαμονῆς μου καὶ συνεζητοῦμεν διὰ διάφορα ζητήματα. Ἡ συντροφιά του μοὶ ἐπροξένει μεγάλην εὐχαρίστησιν. Ἡρέσκετο, παρὰ τὸ γῆρας του, νά κάθηται ὀκλαδὸν καὶ οὐχὶ σπανίως ἐξηπλωμένος ἀνάσκελα ἐπὶ τοῦ σανιδίνου πατώματος, ἀκουμβῶν τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ σκαμνίου. Κατελάμβανε, λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ του ἀναστήματος τὸ ἥμισυ τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ μικροῦ μου δωματίου. Ἡτο μελαψὸς τὸ χρῶμα μὲ κατάμαυρους ὀφθαλμοὺς καὶ γενειάδα πυκνὴν καὶ μακρὰν κατάλευκον. Μοὶ διηγεῖτο διάφορα περιστατικὰ τῆς ζωῆς του, πολλὰ τῶν ὅποιων ἥγιζον τὰ ὄρια τοῦ ἀπιθάνου καὶ πολλῶν ἐκ τῶν ὁμοχωρίων του, ἄλλοτε μὲν πλέκων τὸ ἐγκώμιόν τινων ἐξ αὐτῶν, ἄλλοτε δὲ ἐκφραζόμενος δι' ἄλλους μὲ ἐλαφρὰν εἰρωνείαν. Ἐνδιαφερόμενος περισσότερον διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ χωρίου, ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ διαφόρους πρὸς τοῦτο σχετικὰς πληροφορίας. Μίαν τῶν ἡμερῶν μοὶ διηγήθη διὰ τὸ χωρίον τοῦτο τὰ ἀκόλουθα.

Τὸ χωρίον, ὅπως καὶ τὰ πλεῖστα τῶν χωρίων τῆς Ἐπαρχίας ἦτο ἴδιό-

ΓΟΥΣΙΑΣ ΛΟΥΨΙΚΑΣ (ΣΔΟΥΚΟΣ) 1760-1840

Τοῦ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ Μ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Είναι γνωστὸν, ὅτι ἡ Ἐπαρχία μας ἔδοκιμάσθη σκληρῶς κατὰ τὴν χαλεπήν περίοδον τῆς μακραίωνος Τουρκικῆς δουλείας, τόσον ἀπὸ τοὺς βαρβάρους καὶ ἀξέστους κατακτητάς, ὃσον καὶ ἀπὸ τὰς ἀγρίας καὶ εἰδεχθεῖς Τουρκαλβανικὰς φυλὰς, ὡν αἱ τῶν Καραμουρατάτων καὶ Κολωνιάρηδων, ὑπερέβαλλον πάσας τὰς λοιπὰς εἰς ἐγκληματικότητα καὶ θηριωδίαν. Ἡ τῶν Καραμουρατάτων, ἡ οἰκοῦσα εἰς τὴν παρὰ τῶν Ἀῶν περιοχὴν Λεσκοβίκιον, Ζῶνιε Γλένα, Περάτι, Φεράνη, Μεσαριά, Ἀβαρίτσανη, κατετυράννει καὶ κατεδυνάστευε τοὺς ἀτυχεῖς κατοίκους τῆς πέριξ περιοχῆς μηδὲ τῆς πόλεως τῆς Κονίτσης ἐξαιρουμένης, ἡ δὲ τῶν Κολωνιάρηδων, τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων τοῦ Βορείου διαμερίσματος τῆς Ἐπαρχίας.

‘Ο διακεκριμένος συνεπαρχιώτης, σε-

Πέτρος ὁ «Διασακοῦς», μὲ τὴν κατάλευκη φουστανέλλα του. Ἐκεῖ στὴ Μητρόπολι, ὅταν λεντερωθήκαμε στὰ 1913, ὑποδεχθήκαμε τὸν τότε Διάδοχο καὶ μετέπειτα μαρτυρικό μας Βασιληά, τὸν Γεώργιο τὸν Β'.

‘Αφ’ ὅτου ἔφυγε ὁ Σπυρίδων ξέπεσε ἡ Μητρόπολι ὡς ποῦ καταργήθηκε, ἀφοῦ ἀποξενώθηκε ἀπὸ μεγάλη περιοχὴ χωριῶν. Μόνον τώρα τελευταῖα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ σημερινοῦ ἀξίου Μητροπολίτου κ. Χριστοφόρου καὶ μολονότι δὲν εἶναι ἔδρα Μητροπόλεως ἡ Κόνιτσα, ἀρχισε νά ἔχῃ ζωὴ τὸ Μητροπολιτικό μας Μέγαρο. Χάρις στὸν ἀνωτέρας πράγματι πνοῆς καὶ ἀκούραστο Μητροπολίτη μας ποῦ τόσο ἀγάπησε τὴν Κόνιτσα, τὸ οἰκημα ἔχει ἐπιδιορθωθῆ ἵκανοποιητικά.

Σταματῶ ἔδω γιά νά συνεχίσω σὲ ἄλλο σημείωμά μουν.

βαστὸς παιδαγωγὸς Εύριπίδης Σούρλας, εἰς ἐμπεριστατωμένην καὶ λίαν συγκινητικὴν πραγματείαν του, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν ἔγκριτον μηνιαίαν ἐπιθεώρησιν «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ» (Τεῦχος 5ον σελ. 666) καὶ ἐκφωνηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν τὴν 10ην Μαΐου 1956 περιγράφει μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα τὰς θηριωδίας τῆς εἰδεχθοῦς ταύτης Τουρκαλβανικῆς φυλῆς, ἥτις, μὲ ἀρχηγὸν τὸν διαβόητον Σιλιχτάρην Πόνταν, ἐπεδίωκε τὴν ὑποδούλωσιν τοῦ χωρίου Λεσκάτοι καὶ ἥτις ἀπεφεύχθη, χάρις εἰς τὴν φιλοπατρίαν, ἥρωισμὸν καὶ αὐταπάρνησιν τοῦ ἔθνικοῦ ἥρωος Κωνσταντῆ Χρήστου, προπάππου τοῦ λαμπροῦ συνεπαρχιώτου ιατροῦ καὶ φιλτάτου φίλου Βασιλείου Χρήστου, καὶ τῶν λοιπῶν ἀειμνήστων συγχωριανῶν του διακρινομένων ὡσαύτως διὰ τὸ θάρρος εύψυχίαν καὶ φιλοπατρίαν.

Οἱ αίμοβόροι οὗτοι Τουρκαλβανοί, μὴ λαμβάνοντες ὑπ’ ὄψει τὴν ὑποτυπώδη Τουρκικὴν διοίκησιν εἶχον μεταβληθῆ εἰς Κράτος ἐν Κράτει καὶ ἀπερρόφων ὡς αἱ βδέλλαι τὸ αἷμα, πᾶσαν ἴκμάδα τῶν δυσμοίρων κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Οἱ ἀπαίσιοι οὗτοι τύραννοι ἔξηνάγκασαν διὰ τῆς ρομφαίας τοὺς προκρίτους τῶν χωρίων νὰ τοῖς πωλῶσιν ἄνευ ούδενὸς τιμήματος τὰ ἀγροκτήματα, οἰκίας δάση καὶ ἀπασαν τὴν Κοινοτικὴν περιοχὴν, διὰ νὰ διάγωσιν οὗτοι ζωὴν ἡγεμονικὴν καὶ πολυδάπανον, ἔξοδεύοντες ἀφειδῶς τὰ εἰσοδήματα τῶν οὕτω ἀκόπως κτηθέντων, οἱ δὲ ἀτυχεῖς ραγιάδες νὰ ἐργάζωνται δουλικῶς μετὰ πολλῶν κόπων μόχθων καὶ ἰδρώτων τὰ ἄλλοτε κτή-

σταγεῖς χεῖρας τῶν Κολωνιάρηδων μπέ-
ηδων. Ὁ Σουλτᾶνος ὑπεδέχθη μὲ εὔγέ-
νειαν τοῦτον, τὸν συνεχάρη διὰ τὰ
ἡρωϊκά του κατορθώματα, τοῦ ἀπένει-
μεν ἴδιοχείρως τὸ Ἀνώτατον τότε
Τουρκικὸν παράσημον — Χεῖρα τοῦ
Μωάμεθ — καὶ τὸν ἡρώτησε ποίαν
ἐκδούλευσιν ἥθελε νὰ τοῦ κάμη διὰ τὰς
πρὸς τὸ Τουρκικὸν "Εθνος πολυτίμους
ὑπηρεσίας του. Ὁ ἀνιδιοτελὴς Γούσιας,
ὁ ἐπὶ δεκαετηρίδας βαρέως φέρων τὸ
ὄνειδος τοῦ ραπίσματος ὑπὸ τοῦ Σιού-
μπαση, ὁ φιλοδοξῶν νὰ ἴδῃ τὸ χωρίον
του ἀπηλλαγμένον ἀπό τὴν Κολωνιά-
ρικην βίᾳ κατάκτησιν, καὶ τοὺς ὅμο-
χωρίους του ἀνακουφιζομένους, ἀσπα-
σθεὶς εὐλαβῶς τὴν χεῖρα τοῦ Σουλτά-
νου, εἶπε πρὸς αὐτόν.

— «Πολυχρονεμένε μου Πατισάχ. Τί-
ποτε δὲν ζητῶ διὰ τὸν ἔαυτόν μου.
Δι' ἐμὲ ἀρκεῖ ἡ σύνταξις, ποὺ θὰ μοῦ
χορηγῇ τὸ Τουρκικὸν Δημόσιον. Ἐκεῖ-
νο ὅμως, ποὺ παρακαλῶ τὴν Μεγαλει-
ότητά σου εἶναι νὰ ἀπαλλάξῃς τὸ χω-
ρίον μου ἀπὸ τοὺς Κολωνιάρηδες μπέη-
δες, οἱ ὄποιοι διὰ τῆς ρομφαίας τὸ ἔκα-
μαν Τσιφλίκι των, ἀφοῦ ἐσκότωσαν
τοὺς Προεστούς του.

Νὰ τὸ κάμης, Πατισάχ μου, ἴδιόκτη-
τον, ὅπως ἦταν καὶ πρίν, γιὰ νὰ ἀνα-
πνεύσουν οἱ δυστυχεῖς χωριανοί μου.
Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερο καλὸ ποὺ
θὰ μοῦ κάμη ἡ Μεγαλειότης Σου, τὴν
ὄποιαν θὰ εὐγνωμονῶ καὶ ἐγὼ καὶ οἱ
συγχωριανοί μου καὶ εἰς τούτην καὶ
εἰς τὴν ἄλλην ζωήν.»

Ὁ Σουλτᾶνος, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη ὅτι
πράγματι τὸ χωρίον τοῦ γενναίου
ἀξιωματικοῦ Γούσια ἦτο πρὶν ἴδιόκτη-
τον καὶ ὅτι βίᾳ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν
Κολωνιάρηδων, ὑπέγραψεν Φιρμάνιον — Βασιλικὸν Διάταγμα — διὰ τοῦ
ὄποιου τὸ χωρίον Λούψικον ἐπανήρ-
χετο εἰς τὴν προγενεστέραν του κα-
τάστασιν. Ἀνεγνωρίζετο ἴδιόκτητον.

Ο Γούσιας, λαβὼν περιχαρής καὶ
κατὰ συγκινημένος ἀντίγραφον τοῦ
ἐκδοθέντος Φιρμανίου, ἡσπάσθη εὐγνω-

μόνως τὴν χεῖρα τοῦ Σουλτάνου καὶ
ἀπῆλθεν. Φέρων τὴν στολὴν τοῦ Τούρ-
κου ἀξιωματικοῦ καὶ ἔχων ἀνηρτημέ-
νον ἐπὶ μέν τοῦ ἀριστεροῦ του στή-
θους τὸ μέγα Τουρκικὸν Παράσημον
ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ του τὸ Φιρμάνιον,
συνοδευόμενος ἀπὸ ὅλιγάριθμον τουρ-
κικὸν ἀπόσπασμα, ὅπερ ἔθεσεν εἰς τὴν
διάθεσίν του, ἡ Τουρκικὴ διοίκησις
Ἰωαννίνων, ἔφθασε, μετὰ ἀπουσίαν τεσ-
σαράκοντα καὶ πλέον ἐτῶν, εἰς τὸ προ-
σφιλές του χωρίον, ἔνθα τὸν ὑπεδέχθη-
σαν περιχαρεῖς οἱ ἐπιζῶντες τῶν οἰ-
κείων του καὶ συγχωριανῶν του. Τὴν
ἐπομένην παρουσιάσθη εἰς τὸν Σιού-
μπασην, τοῦ ἐπέδειξε μεθ' ὑπερηφα-
νείας τὸ Φιρμάνιον καὶ τὸν παρήγγει-
λεν ἵνα εἰδοποιήσῃ τοὺς κυρίους του,
νὰ ἔλθωσι καὶ λάβωσι γνῶσιν αὐτοῦ.
Σιούμπασης — σημειωθήτω δὲν ἦτο ὁ
ἄλλοτε προσβαλὼν τὸν Γούσιαν. Ἐκεῖ-
νος εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀποθάνει. Οἱ Κο-
λωνιάρηδες Μπεηδες, προσελθόντες
τὴν ἐπομένην πάνοπλοι, οὐ μόνον ἤρ-
νήθησαν νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὸ
περιεχόμενον τοῦ Φιρμανίου, ἀλλ' ἔφέρ-
θησαν σκαιῶς πρὸς τὸν Γούσιαν καὶ μὲ
περιφρόνησιν πρὸς τὸ ὅλιγάριθμον
Τουρκικὸν ἀπόσπασμα. Ὁ νουνεχής
Γούσιας ἐσκέφθη ὅτι ἀντεδείκνυτο νὰ
ἔξωθήσῃ ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὰ πρά-
γματα εἰς τὰ ἄκρα. Ἐπεθύμει ἵνα πα-
νηγυρικώτερον ἀποπέμψῃ αὐτούς. Ἐπέ
στρεψεν ὅθεν εἰς Ἱωάννινα καὶ ἀνέφε-
ρεν εἰς τὸν τότε Πασᾶν τὴν ἄρνησιν
τῶν Κολωνιάρηδων νὰ συμμορφωθοῦν
πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ Φιρμανίου
καὶ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν πρὸς αὐτὸ περι-
φρόνησιν, περιφρόνησιν ἦτις ἐγένετο
πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ σεπτὸν ὄνομα τοῦ
Σουλτάνου. Ἡ βάρβαρος αὗτη συμπε-
ριφορά των ἔξηρέθισε τὸν Πασᾶν καὶ
διὰ τοῦτο ἔθεσε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ
Γούσια δύναμιν στρατιωτικήν, ἰκανὴν
νὰ ἐπιβάλῃ τὸ Κράτος τοῦ Νόμου.

Οἱ Κολωνιάρηδες, ὑποπτευθέντες ὅτι
ὅ πολὺς Γούσια Λούψικας, ὁ καταστὰς
ἢδη περιώνυμος εἰς τὴν περιοχήν, θὰ
ἐπανήρχετο μεθ' ἰκανῆς στρατιωτικῆς
δυνάμεως, συνεκέντρωσαν ἑκατὸν καὶ

κτητον—Κεφαλοχῶρι. Οἱ ἀπαίσιοι ὅμως Κολωνιάρηδες μπέηδες, ἐπιδραμόντες, ἡξίωσαν ἀπὸ τοὺς προκρίτους νὰ ὑπογράψουν εἰκονικὸν πωλητήριον ἀντὶ ἀνυπάρκτου τιμήματος. Οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι πατριῶται ἡρνήθησαν ἐπιμόνως νὰ διαπράξουν μίαν τοιαύτην προδοσίαν. τούτου δ' ἔνεκεν ἐδολοφονήθησαν. Οἱ λοιποὶ κάτοικοι πτοηθέντες, ἡναγκάσθησαν νὰ ἔνδωσουν, οὕτω δὲ τὸ χωρίον των ἔγινε τσιφλίκι τῶν Κολωνιάρηδων. Τοῦτο — κατὰ τὸν Παπαγιώργην — ἐγένετο πολὺ πρὶν τοῦ 1800. Γενόμενοι ἀκόπως τσιφλικοῦχοι, κατεσκεύασαν μεγάλην ἀποθήκην, τὴν κοινῶς λεγομένην Κοῦλαν, ὅπου τὸ τριώροφον σπίτι τῶν Σδουκαίων — ἀγνοῶ ἄν τοῦτο ὑπάρχη σήμερον καὶ ἐγκατέστησαν εἰς αὐτὴν ὁμοεθνῆ των ἐκπρόσωπον, τὸν Σιούμπασην, ὑπερβαίνοντα αὐτοὺς εἰς κακότητα καὶ θηριώδιαν, ὅστις ἥρχισε νὰ συλλέγῃ παρὰ τῶν κατοίκων καὶ τοποθετῇ εἰς αὐτὴν τὸ γεώμορον. Μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν συλλογὴν γεωμόρου ἐκ τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἐλάμβανεν ἀπὸ τοὺς κατοίκους τὸ 1/3 καὶ ἐκ τῶν παραγομένων κτηνοτροφικῶν καὶ μελισσοκομικῶν προϊόντων. "Ινα ἔξασφαλίζῃ καὶ διὰ τὸν ἔαυτόν του, ὁ ἀπαίσιος καὶ σκληρὸς Σιούμπασης, ἀφθονα τὰ μέσα ἀνέτου διαβιώσεως του κατεδυνάστευε τοὺς ἀτυχεῖς κατοίκους μὲ τὴν μέθοδον τοῦ ἐσφαλμένου ζυγίσματος, «τρώγοντάς τους στὸ καντάρι» κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον.

Ἐπειδὴ τὸ ἐλλιπὲς τοῦτο ζύγισμα εἶχε καταντήσει κανὼν, οὕτω δὲ τὸ ἥμισυ περίπου τῶν παραγομένων προϊόντων διὰ πολλῶν κόπων, μόχθων καὶ ἰδρώτων περιήρχετο εἰς τοὺς σφετεριστὰς τῆς ξένης περιουσίας, ἐτόλμησε κάποτε, εἰς νέος, καταγόμενος ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Σδουκαίων νὰ διαμαρτυρηθῇ εἰς τὸν Σιούμπασην. Οὗτος, ἐκμανεὶς διὰ τὴν τόλμην τοῦ νεανίου, ἐρράπισε καὶ ἐξύβρισε τοῦτον σκαιῶς. Ο νέος, βαρέως φέρων τὴν προσβολήν, ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ νύκτωρ ἀπὸ τὸ χωρίον καὶ νὰ μεταβῇ, μετὰ πολλὰς

περιπτετείας, εἰς Ἰωάννινα. Συνέλαβε τὴν εὐγενῆ ἴδεαν νὰ ἐλευθερώσῃ κάποτε τὸ χωρίον του ἀπὸ τὴν Κολωνιάρικην μάστιγα. Ἐνόμισεν, ὅτι θὰ τοῦ παρείχετο ἡ ὥραία αὐτὴ εὔκαιρία, ἐὰν κατετάσσετο εἰς τὸν Τουρκικὸν στρατόν, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπράξεν. Ο εὐγενής καὶ φιλόπατρις οὗτος νεανίας, Γούσιας (Γεώργιος) καλούμενος μετέσχε τῶν πολέμων, οὓς διεξῆγε τότε ἡ Τουρκία μὲ τὴν Ρωσσίαν, πιθανῶς τῶν τοιούτων τοῦ 1788 καὶ 1792—καθ' οὓς ἐγένοντο λυσσαλέαι μάχαι ἐν Ούκρανίᾳ. Κατὰ τὰς μάχας ταύτας ὁ Γούσιας πολλάκις ἡνδραγάθησε, σώσας τὴν ζωὴν κινδυνεύοντων Τούρκων Πασάδων καὶ δώσας τὴν νίκην εἰς τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα. Μετὰ τὸ τέλος τῶν πολέμων τούτων, ἡ Τουρκία ἐκράτησε δυνάμει ὑπογραφείσης συνθήκης τὴν μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Δνειπέρου καὶ Βούγ παραλιακὴν ἐν Ούκρανίᾳ περιοχήν. Ο Γούσιας, συνεπεία τῶν ἀνδραγαθημάτων του τούτων προήχθη ἀλληλοδιαδόχως μέχρι τοῦ βαθμοῦ Κόλλαγα—Βαθμὸς τότε ἐν τῷ Τουρκικῷ στρατῷ μεταξὺ Γιούσμπαση (λοχαγοῦ) καὶ Μπίμπαση (Ταγματάρχου).

Τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τοῦ Γούσια γνωσθέντα παρὰ τῶν διοικητῶν του εἰς τὴν Ὅψηλὴν Πύλην καὶ εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Σουλτᾶνον, ἔκαμαν τοῦτον ἀξιαγάπητον. Οἱ διοικηταὶ Σωμάτων καὶ Μεραρχιῶν εἰς τὰς ἡμερησίας των διαταγὰς ἔφερον τὸν Κόλλαγαν Γούσιαν Λούψικαν ὅπως τὸν ἐπωνύμαζον — λαμπρὸν παράδειγμα ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐταπαρνήσεως.

Οὕτω, ὑπηρετῶν εἰς τὸν Τουρκικὸν στρατὸν ὁ Γούσιας, ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν, ἵνα ἀποστρατευθῇ. Ἡ ἀποστρατεία του ἀνεφέρθη εἰς τὸν Σουλτᾶνον, οὗτος δὲ ἐζήτησεν ἵνα ἴδῃ καὶ γνωρίσῃ αὐτοπροσώπως τὸν Γούσιαν. Τοῦτο ηύχαριστησεν ὑπερμέτρως τοῦτον, διότι ἐπίστευεν ὅτι, οὕτω θὰ τοῦ ἐδίδετο ἡ εὔκαιρία νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Σουλτᾶνον τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ εὔγενοῦς του πόθου, τουτέστι τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ χωρίου του ἀπὸ τὰς αίμο-

Σμόλιγκας, ή Μυδολογική δεότης τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης

‘Υπό ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΣΟΥΡΛΑ
Παιδαγωγοῦ

Σμόλιγκας: ‘Ο βράχος ὁ ἀσάλευτος σὰν μιὰ ἀτράνταχτη Μυθολογικὴ θεότης τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης.

ΣΟΥΡΛΑΣ

I

‘Ολόκληρος ἡ Ἐπαρχία Κονίτσης—ή frida duraque culu regio—γιὰ νὰ μεταχειρισθοῦμε φράση τοῦ Ρωμαίου Ἰστορικοῦ Τίτου Λιβίου—ποὺ τὴν ταυτίζει πρὸς τὸ ἀρχαῖον Ἡπειρωτικὸν φῦλον τῶν Ἀτιντάνων—δλόκληρος, τονίζομεν, ἡ Ἐπαρχία Κονίτσης, μὲ τὶς φυσικὲς ὄμορφιές της, μὲ τὸν ἄδολον ἐλληνισμόν της καὶ μὲ τὸν ὑπέροχον λαογραφικὸν πλοῦτον της, δικαίως κατέπληξε καὶ κατέθελξε καὶ τὸν παρὰ τῇ Αὔλῃ τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ διαμένοντα στὰ Γιάννενα Γάλλον Πρόξενον, λόγιον καὶ ἰστορικόν, τὸν γνωστὸν Ρουφε-

ville, ὅστις περιτρέξας αὐτὴν παλαιότερον τὴν ἔθεώρησε ως τὸ θέατρον τῆς διαδρομῆς τῶν Ρωμαϊκῶν λεγεώνων ποὺ ἐβάδιζαν πρὸς συνάντησιν τῶν στρατιῶν τῶν Μακεδόνων βασιλέων.

Μέσα ὅμως στὶς ἀτελείωτες μεταμορφώσεις ποὺ μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ὑπέστη ἡ γεωγραφικὴ καὶ ἡ γεωλογικὴ σύνθεσις τῆς Ἐπαρχίας, μέσα στὶς συνεχεῖς ἐπιδρομὲς καὶ λεηλασίες ἀπὸ τὰ στίφη τὰ Ἀλβανικά, κάποιος παρέμεινε σὰν βουβός μάρτυς τῶν διαδραματισθέντων, σὰν ἔνας βράχος ἀκλόνητος, σὰν μιὰ μεγαλειώδης ἐπιβίωσις, σὰν μιὰ ἀτράνταχτη θεότης τῆς Ἐπαρχίας.

Εἶναι ὁ Σμόλιγκας!

II

‘Ο Τιτανικὸς δηλαδὴ αὐτὸς ὅγκος

σμονήθησαν ἡ ἡλλοιώθησαν παρ’ ἐμοῦ ἀσυναισθήτως ἀπὸ τὸν διαρρεύσαντα ἔκτοτε πανδαμάτορα μακρὸν χρόνον. Πάντως ἐν τυγχάνει γεγονός, ἀνεπίδεκτον πάσης ἀμφισβητήσεως, ὅτι ὁ Γούσια Λούψικας ὑπῆρξεν, ἔζησε καὶ εὐηργέτησε τὸ χωρίον του. Τὰ περὶ αὐτοῦ διεβεβαίουν τότε - ἵσως ἀείμνηστοι σήμερον - καὶ οἱ Χρῆστος Σδούκος, Κώτσιο Καρανίκας, Λαμπράκης Σδούκος, Χρῆστος Φασούλης καὶ Δῆμος Νοῦτσος.

Δικαιοῦμαι νὰ πιστεύω ὅτι ἀπόγονοι τῆς μεγάλης Σδουκαίηκης οἰκογενείας καὶ ἄλλοι ἐπιζῶντες κάτοικοι τοῦ ἀλησμονήτου μοι τούτου χωρίου, οὗτινος τὰς περιπετείας τῆς τελευταίας εἰκοσαετίας νοερῶς συνεμερίσθην καὶ πολὺ πολλάκις ἐκλαυσα, θὰ φέρουν εἰς φῶς καὶ ἄλλα στοιχεῖα ἀπὸ τὴν εὔεργετικὴν δρᾶσιν τοῦ ἐκλιπόντος πατριώτου ΓΟΥΣΙΑ ΛΟΥΨΙΚΑ.

ΣΤΑΥΡΟΣ Μ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Δημοδιδάσκαλος

πλέον ἐνόπλους Ἀρβανίτες, ᾧνα ἀντιτάξωσι λυσσαλέαν ἀντίστασιν. Πράγματι μετά τινας ἡμέρας κατέφθασεν ὁ Γούσιας, δύνη γῶν τὸ ἴσχυρὸν ἥδη Τουρκικὸν ἀπόσπασμα. Οἱ Μπέηδες διὰ κατασκόπων των ἐπληροφορήθησαν τοῦτο ἐγκαίρως καὶ κατέλαβον ἐπικαίρους θέσεις πέριξ τοῦ χωρίου, τὸν λόφον Ἀγίας Παρασκευῆς, Σιοῦμο Λάζαρη καὶ Ράμισταν. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς Ἐμπροσθοφυλακῆς τοῦ Τουρκικοῦ ἀποσπάσματος ἥρχισαν νὰ βάλλουν καταιγιστικὰ πυρά. Τότε ὁ ἐμπειρος τῆς πολεμικῆς τέχνης Γούσιας, ὁ γνωρίζων σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν τὸ ἔδαφος τῆς προσφιλοῦς στενωτέρας πατρίδος του, διαιρέσας εἰς τμήματα τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν, διέταξε τὸν ἀκροβολισμὸν τούτων. Μὲ τὴν στρατηγικὴν του ταύτην ἐνέργειαν κατέλαβε πανταχόθεν τὰ νῶτα τῶν λυσσαλέως μαχομένων Κολωνιάρηδων. Οὕτοι, μετὰ πολύωρον μάχην, ἀπεδεκάτισθησαν, οἱ δὲ ἐναπομείναντες ἐκμεταλλευθέντες τὰς πολλὰς πτυχώσεις τοῦ ἔδαφους, ὡς καὶ τὸ εἰς πολλὰ σημεῖα δασῶδες αὐτοῦ κατώρθωσαν νὰ διαφύγωσι καὶ φθάσωσι κατησχυμένοι εἰς Κολώνιαν.

Μετὰ τὴν λαμπράν ταύτην νίκην ὁ ἀείμνηστος σωτὴρ τῆς ἴδιαιτέρας του πατρίδος Γούσια Λούψικας, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος εἰσῆλθε, χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος εἰς τὸ χωρίον του, ἔνθα τὸν ὑπεδέχθησαν δακρυρροοῦντες καὶ εὔγνωμονοῦντες οἱ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰλωτες τῶν Κολωνιάρηδων κάκοιτοι.

Ο Γούσιας, ᾧνα μὴ ἐπανέλθωσι οἱ ἀπαίσιοι τρομοκράται, ἐζήτησε καὶ ἐγκατέστησε εἰς τὸ χωρίον Τουρκικὴν φρουράν, ἥτις ἐπὶ πολλὰ ἔτη παρέμενεν εἰς τὸ Λούψικον ὡς στρατιωτικόν Φυλάκιον, φύλαξ ἄγρυπνος τῶν συμφερόντων τοῦ χωρίου, ὅπερ ἀπηλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν Κολωνιάρικην δουλείαν. Οἱ Μπέηδες, ἀντιληφθέντες ὅτι πᾶσα νέα των ἀπόπειρα θὰ συνετρίβετο, ἥναγκάσθησαν νὰ δεχθοῦν ὡς τετελεσμένον ἥδη γεγονός τὴν ἀπώλειαν τῆς προσφιλοῦς λείας των.

Οὕτω ὁ σωτὴρ τοῦ χωρίου Γούσια Λούψικας, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος παρὰ πάντων τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν γειτονικῶν χωρίων ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα ἔτη τῆς ζωῆς του εἰς τὸ προσφιλές του χωρίον. Οἱ Κολωνιάρηδες γνωρίζοντες ὅτι οὗτος ἐπροστατεύετο ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς διοικήσεως καὶ ἥρκει ἐν μόνον νεῦμα του, ᾧνα τοῦ ἀποσταλῆ ἵκανὴ στρατιωτικὴ δύναμις πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ Κράτους τοῦ Νομου, οὐ μόνον ἀφῆκαν ἥσυχον πλέον τὸ χωρίον, ἀλλ’ ἐπὶ πολὺν καιρόν, ἐν ὅσῳ ἔζη ὁ Γούσιας δὲν ἐτόλμων νὰ ἐνοχλήσωσι οὔτε τοὺς κατοίκους τῶν παρὰ τὸ Λούψικον γειτονικῶν χωρίων. Ἀκόμη καὶ αἱ ὑπερβασίαι διαφόρων ἀσυνειδήτων ὄργάνων τῆς τουρκικῆς Διοικήσεως ἐναντίον τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς ὡς διὰ μαγείας ἔξηφανίσθησαν διότι ἥρκει μία μετάβασις εἰς Ἰωάννινα τοῦ Γούσια καὶ ὑποβολὴ διαμαρτυρίας, ᾧνα τιμωρηθῶσι παραδειγματικῶς οἱ παρεκτρεπόμενοι. Οὕτω ζῶν μὲ συνείδησιν ἥρεμον, ἔξεμέτρησε τοῦ ζῆν. Ο θάνατός του ἐπροξένησε μεγάλην ὁδύνην εἰς τούς συγχωριανούς του, οἵτινες τὸν συνώδευσαν μετὰ κοπετῶν καὶ θρήνων εἰς τὴν ἐν Ἀγίᾳ Παρασκευῇ τελευταίαν κατοικίαν του. Ἀσφαλῶς ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ πατριώτου Γούσια Λούψικα ἐκεῖ εἰς τὸ Υπερπέραν θὰ ἐξακολουθῇ νὰ χαίρη καὶ ἀγάλλεται διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ χωρίου του ἀπὸ τοὺς αίμοσταγεῖς Κολωνιάρηδες.

Ταῦτα ἐθεώρησα καθῆκον μου νὰ καταστήσω γνωστὰ εἰς τούς ἀγαπητούς μου συνεπαρχιῶτας καὶ λοιποὺς Ἡπειρῶτας διὰ τῶν στηλῶν τοῦ λαμπροῦ Περιοδικοῦ μας «ΚΟΝΙΤΣΑ» ὅπερ διὰ πολλῶν κόπων καὶ μεγάλων προσπαθειῶν ἐκδίδει ἀνελλιπῶς ἀπὸ ἔτους ἥ εύφήμως δρῶσα καὶ ἐπωφελῶς ἐργαζομένη. Ἔνωσις Κονιτσιωτῶν. Ἱσως μερικὰ τούτων νὰ μὴ ἔχωνται ἀληθείας, Ἱσως τινὰ νὰ ὑπερέβαλε ὁ ἀοίδημος Λευίτης, Ἱσως τινὰ νὰ ἔλη-

Κωνσταντίνος Παχώμης και Ἰωάννης Ματσίνης Γιατροί τῆς Κονίτσης

Ανάμεσα στοὺς ὄλους γιατροὺς τῆς Κονίτσης, ὁ κ. Α. Εύθυμιος στὸ σχετικὸ ἄρθρο του, ἀνέφερε τὸν Κωνσταντίνον Παχώμη (1834 – 1837) καὶ τὸν Ἰωάννη Ματσίνη (1869). Δύο πρόσωπα στὰ ὅποια ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἐπιμείνουμε κάπως:

Ἡταν ὡραία φυσιογνωμία ὁ Κωνσταντίνος Παχώμης κι' ἔμεινε στὴν ἱστορία σᾶν ὁ πρῶτος "Ἐλληνας ἀεροναύτης. Ὁ Γιαννιώτης Ποιητὴς Ἰωάννης Βηλαρᾶς, γιατρὸς κι' ἔκεινος (1771 – 1823) ἀφιέρωσε ἔνα ὀλόκληρο σκωπτικὸ ποίημα στὸν Κωνσταντίνο Παχώμη ποὺ τὸ ἐπιγράφει «Ἡ ἀεροστατικὴ σφαῖρα».

Τὸ καλοκαῖρι τοῦ 1798 ὁ Ἀλῆς Πασᾶς πανηγύριζε τοὺς γάμους τοῦ Γάλλου Στρατηγοῦ ROSA μὲ τὴν κόρη του στὰ Γιάννενα. Αὐτὸς ὁ περίεργος γάμος γιωρτάσθηκε μὲ πομπὲς καὶ παρατάξεις. Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὁ Ἀλῆς Πασᾶς ἐζήτησε νὰ πετάξουν στὰ Γιάννενα μία ἀεροστατικὴ σφαῖρα κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀδελφῶν Μογγολφιέρι.

Δὲν ἦταν εὔκολο νὰ βρεθῇ τότε στὰ Γιάννενα ἄνθρωπος ποὺ θὰ ἀνελάμβανε αὐτὸ τὸ ἐγχείρημα. Κι' ὁ μόνος ποὺ εἶχε μία κάποια ἰδέα τοῦ πράγματος ἦταν ὁ ἀπὸ τὶς Καλλαρύτες (Καλλάρι) γιατρὸς Κωνσταντίνος Παχώμης, ποὺ εἶχε σπουδάσει στὸ Παρίσι φυσικοχημία καὶ ἰατρική. Ἡ ἀτυχία ἦταν, ὅτι ὁ συμπαθὴς Παχώμης ἦταν Μπαχώμης ὅπως τὸν λέγανε τότε, ἀντὶ νὰ διαλέξῃ σᾶν συνεργάτες του, σ' αὐτὴ τὴ δύσκολη πραγματικὰ δουλειά, ἀνθρώπους ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ τὸν βοη-

θήσουν ούσιαστικὰ στὸ πέταγμα τῆς σφαίρας, ἐκεῖνος διάλεξε μερικοὺς γεροδεμένους βλάχους συμπατριῶτες του. Ἐποτέλεσμα τὸ ἐγχείρημα ἀπέτυχε παταγωδῶς μπροστὰ σ' ὅλα τὰ Γιάννενα πούχαν μαζευτῆ ἐκεῖ γιὰ νὰ ἀποθαυμάσουν τὸ γεγονός. Τὸ ἀερόστατο πῆρε φωτὶὰ καὶ κάηκε. Μέσα στὴν πλήρη σύγχυσί τους οἱ συνεργάτες τοῦ γιατροῦ ἄρχισαν νὰ κραυγάζουν καὶ νὰ βλασφημοῦν κουτσοβλάχικα.

"Ολο ἀύτὸ τὸ ἐπεισόδιο ἀποθανατίσθηκε ἀπὸ τὸν Βηλαρᾶ.

...Μωρέ! τὶ παράταξι τὶ κόσμου πλῆθος
Νὰ κι' ὁ Παχώμης! μὲ γλυκὸ ἥθος
γλήγορα — γλήγορα πάντων προτρέχει
καὶ εἰς τὶς πλᾶτες τὸ βάρος ἔχει

Πλῆθος παιδία τοὺς τριγνοίζουν
πηδοῦν, φωνάζουν καὶ τοὺς σφυρίζουν
Πηγαίνουν, ἔρχονται ἃ ἄντε φωνάζουν
ἔνα τὸ ἄλλο μακρόθεν κράζουν
αὖτε νὰ ἴδοῦμε, ἀνντεστε ἀκόμη
τὴ σιαμαντούρα τοῦ κυρ — Παχώμη

Γκιούρτης, Κολέτης μὲ τὸν Παχώμη
καὶ δέκα ἄλλοι βλάχοι ἀκόμη
φυσοῦν ἀπαύστως μὰ δὲν εἶν' τρόπος
νὰ τὴν φουσκώνουν, χαμένος κόπος

Μὲ μέγαν κόπον σὲ μισὴ μέρα
τέλος φουσκώνουν αὐτὴ τὴ σφαῖρα
Τοτ' ὁ Παχώμης τὸν Κοτογιάννην
κράζει νὰ φέρῃ ἔνα τηγάνι
Κατράμι, πίσσαν καὶ σαμσακίζει
θειάφι, κροκίδια, ωρήν γεμίζει
φωτιὰν τοὺς δίνει καὶ εὐθὺς πηγαίνει
ὑπὸ τὴν σφαῖραν καὶ τ' ἀποθένει

"Οσο νὰ τρέξουν, ὅσο νὰ κόψουν

ποὺ ἀπὸ τὸ ὄψος τῶν 2633 μέτρων του, ὡς ἀπὸ τοῦ πλέον ἴδεώδους στρατηγικοῦ παρατηρητηρίου, ἐπισκοπῶν τὸν ὅλον ρυθμὸν καὶ τὰς κινήσεις τῶν φλεβῶν ὀλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας, δέχεται σὰν ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου του, ὅλους τοὺς καπνοὺς ποὺ ἀνέρχονται ἀπὸ τὰ τζάκια καὶ τὰ μπουχαργιὰ τῶν 44 χωριῶν τῆς Ἐπαρχίας, καπνοὺς ποὺ σχηματίζουν νεφέλην ὑπεράνω τῆς κορυφῆς του συμπονῶν εἰς τὰς ἀτυχεῖς περιπετείας τῶν κατοίκων, χαίρει εἰς τὰς εὔτυχεῖς στιγμάς των, στέλνει χαιρετισμὸν φιλικὸν πρὸς τὴν Μπάντρα καὶ τὸ Ροζντόλι, συνομιλεῖ μὲ τὰ στοιχειὰ καὶ τοὺς δράκους, ἀκούει τὰς ὄργιώδεις νυκτερινὰς παρελάσεις τῶν Νεραΐδων ποὺ βγαίνουν τὰ μεσάνυχτα καὶ χορεύουν στὸ Γλυκονέρι τῆς Φετόκως, συμπαθῶν τὸ ἀτυχὲς Βλαχόπουλο ποὺ μὲ τοὺς περιπαθεῖς τόνους τῆς φλογέρας του τράβηξε τὸν ἔρωτα τῆς ὥραίας Τουρκοπούλας ἀπὸ τὴν Ἐρσένα, ὅπως ὥραία καὶ συγκινητικὰ διατυπώθηκε στὸν θρύλον τοῦ Βαρτζομπάν, παρακολουθεῖ τὴν λειτουργίαν τοῦ «κρυφοῦ σχολειοῦ» στὸ Λισκάτσι, ὅπου ὑπὸ τὸ σεληνόφως κατέφευγαν τὰ σκλαβόπουλα γιὰ νὰ μάθουν γράμματα, συνομιλεῖ μὲ τὰ δαιμονικὰ τῆς Κροτίνιστας καὶ τὰ ξωτικὰ τοῦ "Αἱ-Μηνᾶ τῆς Στράτσιανης, παρακολουθεῖ τὴν πρωτότυπον πομπὴν καὶ τὴν ἀφθάστου ὑποβλητικότητος τελετὴν τῆς κοινωνίας τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἀπὸ τὰς παρθένους ἀποκλειστικά, τῆς Βούρμπιανης, τοῦ Τούρνοβου, τοῦ Λισκατσιοῦ, τῆς Πυρσόγιανης καὶ τῶν πέριξ χωρίων στὸ Παληομονάστηρο τοῦ Τουρνόβου, ἀναγνωρίζει τὴν ὄρμητικότητα τῶν ἀνέμων ποὺ πνέουν ἀπὸ τὸ Ροζντόλι καὶ γέννησαν τὸν θρύλον τῆς Τζούμα - Πέτσ, κοντὰ στὰ Ἀλβανικὰ σύνορα, στέλνει φιλικὸν χαιρετισμὸν πρὸς τὸ Νταμπόρι

τῆς Πυρσόγιανης καὶ στὸ Παζαρόπουλο τῆς Φετόκως καὶ στὸ τέλος στρέφει περιπαθῶς τὰ βλέμματά του πρὸς τὸν Ἀῶν, ὁ ὅποιος ἀγκαλιάζει ἀπὸ τὸ νότιον μέρος τὴν Ἐπαρχίαν Κονίτσης.

III

Ίδοῦ ἡ ἐνσαρκωμένη θεότης τῆς Ἐπαρχίας, ἀπὸ τὸ βλέμμα τῆς ὅποιας τίποτε δὲν ξεφεύγει καὶ δὲν ξέφυγε μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου,

Σμόλιγκας, Ἀῶος.

Ο πρῶτος, ὁ Γίγας τῆς ξηρᾶς καὶ ὁ δεύτερος ὁ Αἴας τῆς πεδιάδος καὶ τοῦ κάμπου.

Ο πρῶτος ἀκλόνητος καὶ ἀσάλευτος, ὁ δεύτερος βιαστικὸς καὶ μεταμορφωμένος.

Ο πρῶτος σὰν ἔνας Δωρικὸς ναός, ὁ δεύτερος σὰν ἔνα Κορινθιακὸν κιονόκρανον.

IV

Μέσα ὅμως, σ' ἔνα τέτοιον ναὸν Δωρικοῦ ρυθμοῦ, ἐτελετουργήθη ὅλη ἡ ἱστορικὴ ἔξελιξις τῆς Ἐπαρχίας.

Μέσα σὲ τέτοιους θρύλους—σὰν αὐτοὺς ποὺ κατωνομάσαμε ἀνωτέρω—πλαστουργήθηκε ἡ ψυχὴ τῶν Παπούδων καὶ τῶν προπάπων τῆς Ἐπαρχίας μας, ποὺ γεύθηκαν ὅλες τὶς χαρὲς καὶ ὅλες τὶς πίκρες καὶ ἔμειναν ἀκλόνητοι στὰ ἴδεώδη τῆς Φυλῆς μας, σὰν ὁ βράχος ὁ ἀσάλευτος τοῦ Σμόλιγκα, τὸν ὅποιον ἀντικρύζουν καθημερινὰ τὰ μάτια τους.

Ακριβῶς δὲ τὸ ἀνυψωτικὸν καὶ ἔξευγενιστικὸν αὐτὸ συναίσθημα ποὺ ἀφυπνίζεται ἐκάστοτε μὲ τὴν θύμιση θρύλων, ποὺ ὑπῆρξαν πραγματικότης, εἶναι ἀρκετὸν νὰ μᾶς ἀποζημιώσει ἀπὸ τὴν ὑλιστικότητα καὶ τὰς πικρίας τῆς Ζωῆς καὶ νὰ μᾶς ἀπολυτρώσει ἀπὸ τὴν καθημερινὴ τριγύρω μας πεζότητα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΟΥΡΛΑΣ
Παιδαγωγὸς

μαζί του τρία παιδιά ἀπ' τὴν Θεσσαλία, ἀπ' τὴν Ἑλλάδα ὅπως ἔλεγον.

Ο Σακκᾶς ἄνοιξε διάπλατα τὶς πόρτες τοῦ ἀρχοντικοῦ του, καλωσώρισε πρόθυμα τοὺς ληστὲς καὶ διέταξε νύφες καὶ θυγατέρες νὰ στρώσουν τὶς τάβλες, (τραπέζι θὰ λέγαμε σήμερα) νὰ περάσουν καὶ νὰ φιλοξενήσουν τὰ παιδιά. Σὲ λίγα λεπτὰ στρώθηκαν οἱ τάβλες. Οἱ κανάτες μὲ τὸ κρασὶ πήγαιναν κι' ἔρχονταν. Οἱ ληστὲς ἦρθαν στὸ κέφι καὶ ζήτησαν τὰ βιολιά.

Ο Σακκᾶς, ποὺ στὸ μεταξύ, κάτι ἔρριξε στὸ κρασὶ γιὰ νὰ μεθύσουν, ἔφερε τὰ βιολιὰ καὶ ἔστείλε κρυφὰ εἴδησι στὴν Κόνιτσα, νὰ στείλουν νὰ τοὺς πιάσουν. Ο μπίμπασης¹ τῆς Κόνιτσας—ἡ δίωξι τῆς ληστείας ἦταν τότε ἔργο τοῦ στρατοῦ—ἔστειλε ἐνα ἀπόσπασμα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς κάποιον Ἰμπραΐμ-ἀγᾶ, καὶ κατὰ τὰ χαράγματα κύκλωσαν τὸ σπίτι τοῦ Σακκᾶ καμμιὰ σαρανταριὰ ζαπτιέδες². "Ετσι τοὺς ἔπιασαν σὰν τὰ ποντίκια, χωρὶς σχεδὸν νὰ προφθάσουν νὰ φέρουν καμμιὰ ἀντίσταση καὶ τοὺς ἔδεσαν πιστάγκωνα. «Ποὺ θὰ μᾶς πᾶς ὁρὲ Σακκᾶ» φώναξε ὁ Κελεπούρης ποὺ ὑποπτεύθηκε τὴν προδοσία.

Μπροστὰ τὰ βιολιὰ μὲ τοὺς ληστὲς κι' ἐνα γύρω οἱ ζαπτιέδες κίνησαν γιὰ τὴν Κόνιτσα. Ή εἴδησι μαθεύτηκε γλήγορα ἐκεῖ καὶ κόσμος πολὺς μαζώχτηκε νὰ τοὺς δῆ. Τοὺς φυλάκωσαν μέχρι ποὺ θὰ τοὺς ἔστελναν στὰ Γιάννενα.

Η γιαγιά μου, γνωστὴ φιλάνθρωπη ξεχωριστὰ γιὰ τοὺς φυλακισμένους, τοὺς ἔστειλε τὴν ἄλλη μέρα ἐνα μπούτι στὸ φοῦρνο, ψωμὶ καὶ κρασὶ καὶ μετὰ πῆγε καὶ ἡ ἴδια νὰ τοὺς δῆ, νὰ τοὺς παρηγορήσῃ, νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ. Μαζύ της εἶχε καὶ τὴ μάννα μου, μικρὸ παιδὶ ἀκόμα, τὸ στερνοπαίδι της.

Κουβέντιασαν. Τοὺς εἶπαν πῶς εἶχαν μαζύ τους πολὺ χρῆμα—τσίτα στὸ φλουρὶ—καὶ πῶς ὁ μπίμπασης ἔβαζε καὶ τοὺς ἔψαξαν καὶ δὲν τοὺς ἄφησε τίποτε. Τῆς εἶπαν ἀκόμα, πῶς ἀν τύχαινε νὰ γλητώσουν, ἡ πρώτη τους

δουλειὰ ἦταν νὰ ξεκάνουν τὸ Σακκᾶ.

Η γιαγιά μου γιὰ νὰ τοὺς παρηγορήσῃ τοὺς εἶπε πῶς τάχα ὁ μπίμπασης ἦταν καλὸς ἀνθρωπος καὶ νὰ μὴ φοβοῦνται. Τοὺς εἶπε νὰ μὴ προδώσουν κανέναν ἀπ' αὐτούς, ποὺ τυχὸν ἀπὸ φόβο τοὺς περιέθαλπαν καὶ ἀκόμα πῶς μπορεῖ νὰ μὴν ἦταν ὁ Σακκᾶς ποὺ τοὺς πρόδωσε.

Πολὺ σύντομα τοὺς ἔστειλαν γιὰ τὰ Γιάννενα, ὅμως στὸ δρόμο, μὲ τὴν αἰτία πῶς τάχα ἥθελαν νὰ δραπετεύσουν, τούς σκότωσαν καὶ τοὺς τέσσερις.

Ήταν ὁ μόνος τρόπος νὰ κρατήσῃ ὁ μπίμπασης γιὰ τὸν ἑαυτό του τὸ χρῆμα τους.

Αὔτὸν ἦταν, ὅπως γίνεται συχνά, τὸ ἄδοξο τέλος τοῦ Κελεπούρη, τοῦ λήσταρχου μὲ τὴν πλούσια δράσι.

Η Κόνιτσα ἔκλαψε τὰ νιάτα τους καὶ ἡ δημοτικὴ μοῦσα σκάρωσε τὸ παρακάτω τραγούδι ποὺ ἵσως νὰ τραγουδιέται ἐκεῖ ἀκόμα καὶ σήμερα.

Κελεπούρη μ' τάρματά σου
δὲν κάνουν γιὰ καυγᾶ
μον' κάνουν γιὰ γυναῖκες
καὶ γιὰ μικρὰ παιδιά.

Πολὺς στρατὸς πλακώνει
στὸ σπίτι τοῦ Σακκᾶ
κι' ἀπὸ τὰ παραθύρια
τσακίζουν τὰ γιαλιά.

Μπραΐμ ἀγᾶς τοὺς κρένει:

—Ἐβγάτε βρὲ παιδιὰ

—Φοβοῦμαστε ν' ἀφέντη
μὴ μᾶς σκοτώσετε.

Βαρὺν δροκὸν τοὺς κάνει:

—Δὲν σᾶς σκοτώνομε
στὴν Κόντσα θὰ σᾶς πāμε
μαζὶ μὲ τὰ βιολιὰ
καὶ στὸν μπίμπασ' ἀφέντη
νὰ κάνετε τεμενά.³

—Τὶ κάνετε βρὲ παιδιά μου
πῶς εἶστε βρὲ παιδιὰ

—Σὲ προσκυνοῦμε ἀφέντη
σὰν τὰ ψηλὰ βουνὰ.

OP. MAN.

1. Ταγματάρχης

2. Στρατιώτης

3. Τούρκικος χαιρετισμὸς

τέτοιοι ἀνθρῶποι πᾶς νὰ προκόψουν;
γυρὶς δὲ σφαιραῖς δὲλη ἄνω — κάτω
κι' εὐθὺς ἀνάφτη ἀπὸ τὸν πάτο
Ἄνακατεύονται εἰθὺς οἱ Βλάχοι
πηδοῦν, φωνάζοντες σᾶν οἱ βατράχοι
Ἰοὺ λαὶ σ' ἀρντέ! τὶ ἀμαρτία
τοῦ κυροῦ — Παχώμη τί ἀδικία
Δίκαιον ἔχεις κυροῦ — Παχώμη
μον' ἔχεις κι' ἀδικο πολὺ ἀκόμη
Βλάχος κι' ἐσὺ σαι ἀναμφιβόλως
ψυχὴν καὶ σῶμα βλάχαρος ὅλος
ἄν εἶχες δῆμος νὰ σὲ βοηθήσουν
ἄλλα κεφάλαια νὰ συνεργήσουν
ἐντροπιασμένος δὲν ἥσουν τώρα
λοιπὸν ἐγλήγορα σύρε στὴ χώρα...

Δὲν εἶναι γνωστὸ άν ἄλλη φορά ὁ Παχώμης ἀποπειράθηκε νὰ ξαναπετάξῃ τὴ σφαῖρα. Καῖτοι πολλοὶ συγγραφεῖς τοποθετοῦν τὸ πέταγμα τῆς σφαίρας μὲ τὴν παρουσία τοῦ Παχώμη σὲ ἄλλες μεταγενέστερες χρονολογίες πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι ἔγιναν κι' ἄλλες ἀπόπειρες. Πάντως εἶναι γεγονὸς ὅτι στά Γιάννενα πετάχθηκε στὸ 1819 μία ἀεροστατικὴ σφαῖρα.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1821 ὁ Παχώμης κατέβηκε στὴν ἐπαναστημένη Ἑλλάδα. Τώρα, πότε καὶ πῶς ξαναγύρισε στὴν Κόνιτσα σᾶν γιατρός, ὁ Κ. Παχώμης, εἶναι ἄγνωστο. Πάντως ἄξιζε τὸν κόπο νὰ ἐρευνήσουμε τὸ θέμα (Σημ. τὶς παραπάνω πληροφορίες μου τὶς ἔχω ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ φίλου κ. Λ. Βρανούση. «Οἱ πρόδρομοι» σελ. 263 καὶ ἔπομ.).

Οἱ Ιωάννης Ματσίνης, ἦταν Ἰταλὸς ἀπὸ τὴν Τζένυβα καὶ ἀνῆκε εἰς τὴν οἰκογένεια τοῦ διασήμου Ἰταλοῦ ἐπαναστάτη καὶ συγγραφέως Ἰωσήφ Ματσίνι (Mazzini). Οὗτος κατέφυγε στὴν Κόνιτσα οἰκογενειακῶς καταδιωκόμενος ἀπὸ τοὺς Αὐστριακούς γύρω στὰ 1853, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀποτυχοῦσα ἐπανάσταση τοῦ Μιλάνου πού ἐπιχείρησε ὁ Ἰωσήφ Ματσίνι. Η ἐπανάσταση αὐτὴ κατεπνίγη ὑπὸ τῶν τότε κυριάρχων τῆς Βορείου Ἰταλίας Αὐστριακῶν. Ο γιατρὸς Ματσίνι ὑπῆρξε μιὰ ἀπὸ τὰς πλέον εὐγενεῖς φυσιογνωμίες

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

‘Ο Κελεπούρης

Διαβάζοντας στὸ τεῦχος τοῦ Γενάρη τοῦ περιοδικοῦ μας «ΚΟΝΙΤΣΑ» γιὰ τὸ Πεκλάρι κλπ. ἥρθε στὴ μνήμη μου μιὰ παληὰ ιστορία τῆς μάννας μου. Θὰ πέρασαν κι' ὄγδόντα χρόνια ἀπὸ τότε.

Ἄπὸ τότε ποὺ κάποια φθινοπωρινὴ νύχτα τέσσερις λεβεντόκορμοι φουστανελλάδες, ἡλιοκαμένοι καὶ ώπλισμένοι σᾶν ἀστακοί, μὲ τὶς κάπες ριχμένες στὸν ὕμο καὶ μαῦρο μαντῆλι στὸ κεφάλι, χτυπούσαν τὴν πόρτα τοῦ ἀρχοντικοῦ τοῦ Σακκᾶ, τοῦ πρώτου γεωργοκτηματία καὶ τσέλιγκα, ἄν δὲν κάνω λάθος τῆς Ζέλιστας. Τὴν πόρτα τὴν ἀνοιξε μὲ προφύλαξι ὁ ἴδιος ὁ Σακκᾶς καὶ μόλις ἀντίκρυσε τὸν Κελεπούρη, φοβήθηκε πῶς δὲν μπορεῖ νὰ πῆγαν γιὰ καλὸ τέτοια ὥρα.

Ο Κελεπούρης, ποὺ καταγόντανε ἀπὸ τὸ Πεκλάρι, ζούσε στὴ Κόνιτσα καὶ ἦταν γνωστὸς σᾶν καλὸς καὶ εἰρηνικὸς ἐπαγγελματίας. Ομως ποιὸς ξέρει τὶ μεσολάβησε καὶ κάποια μέρα χάθηκε ἀπὸ τὴ μέση. Υστερα ἀπὸ καιρὸ ἀρχισε τὴ δράση της στὴν περιοχὴ ἐκείνη τῆς Ἡπείρου μιὰ ληστοσυμμορία μὲ λήσταρχο τὸ Χρῆστο Κελεπούρη.

Ἐκείνη τὴ νύχτα ὁ Κελεπούρης εἶχε

ποὺ γνώρισε ἡ Κόνιτσα. Οἱ ἀναμνήσεις τῆς γιαγιᾶς μου Νικολάκαινας Βεκιάρη, ἦτις συνεδέετο οἰκογενειακῶς μετὰ τῆς οἰκογενείας Ματσίνι στὴν Κόνιτσα, ἥσαν ἐντονώταται. Θυμᾶμαι ὅτι δὲν παρέλειπε εὔκαιρία, νὰ μᾶς ἔξυμνη τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἀρχοντιὰ τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Ματσίνι. Ο Ματσίνι ἐπέστρεψε στὴν Ἰταλία ἐγκαταλείψας δριστικῶς τὴν Κόνιτσα μετὰ τὸ 1870, ὅταν μὲ τὴν συνένωσή της σ' ἓνα Κράτος ἀπεκατεστάθη ἐκεῖ ἡ ήσυχία.

Γιαν. Λυμπ.

κτοι ἄρχισαν νὰ πυροβολοῦν καὶ ἐφό-
νευσαν δύο τρεῖς Τούρκους. Πρῶτος (κα-
τὰ B. Τζαλόπουλον 'Ηπ. 'Ημ. 1914 σελ.
204) ἐπυροβόλησε ὁ ἡγούμενος Ζέρμας,
ἢ (κατὰ K. Γαλάνην αὐτόπτην μάρτυ-
ρα) ὁ Κερασοβίτης Θόδωρος τῆς Ντού-
λαινας. Ἡ μάχη γενικεύθηκε καὶ οἱ
Τούρκοι ἔπαθαν μεγάλες ζημίες. Οἱ δι-
κοί μας εἶχαν μόνον ἔναν τραυματία.
Ἐνῶ ὅμως οἱ ἄτακτοι Τουρκαλβανοὶ
ὑπεχώρησαν πανικόβλητοι, ὁ μπίμπα-
σης Ἀχμέτ Βέης μὲ τὸ τάγμα του ἐκρά-
τησε μέχρι ἀργὰ τὸ βράδυ ὡχυρωμέ-
νος μέσα στὸ χωριό.

Ο Παπανικολάου ἀποσύρθηκε πρὸς
διανυκτέρευσι στὴ Φούρκα ἀφήνοντας
προφυλακές, καὶ τὸ πρωΐ ξαναγύρισε.
Οἱ Τούρκοι, ἀφοῦ ἔλαβαν ἐνισχύσεις καὶ
ἀπὸ τὸν Κυρήμ Τσιαούση ἀπὸ τὴ
Στράτσιανη, ξαναγύρισαν στὸ Κερά-
σοβο τὴν ἄλλη μέρα, καὶ ἐτόλμησαν
νὰ δώσουν καὶ μερικὲς ἀψιμαχίες ἐναν-
τίον τῶν δυνάμεων τοῦ Παπανικολάου,
ὅποιος ὅμως εἶχε ἐντολὴν νὰ μὴ προ-
χωρήσῃ ἀκόμη πρὸς κατάληψι τοῦ Κε-
ρασόβου ἀνευ νεωτέρας διαταγῆς.

Κατὰ τὸ βραδάκι τῆς 25ης Ιανουα-
ρίου 1913, φοβούμενοι οἱ Τούρκοι μή-
πως κυκλωθοῦν, ἀφοῦ ἐλεηλάτησαν
πρῶτα ὅλα τὰ σπήτια, ἔβαλαν φωτιὰ
στὸ Κεράσοβο καὶ ὑπεχώρησαν."Εσπευ-
σαν ἀμέσως οἱ δύστυχοι Κερασοβίτες
μαζὶ μὲ τὸν στρατὸ καὶ τὰ ἀνταρτικὰ
σώματα, ἀλλὰ ἥταν ἀργά. Μόλις κα-
τόρθωσαν νὰ περισώσουν 40 – 50 σπή-
τια· τὰ ὑπόλοιπα 80 περίπου μαζὶ μὲ
70 ἀχυρῶνες, ἔγιναν παρανάλωμα τοῦ
πυρός.

Μέχρι τῆς 7ης Φεβρουαρίου, ὁ Λοχα-
γὸς Παπανικολάου μὲ τὸν ταχτικὸν
στρατὸ καὶ μὲ τὰ ὑπ' αὐτὸν ἀνταρτικὰ
σώματα ἀναπαυθήκανε στὴ Φούρκα,
ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ἐπικρατοῦσε ἀφό-
ρητη κακοκαιρία, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι
δὲν εἶχε διαταγὴν προελάσεως. Τέλος
δέ, ἡ διαταγὴ ἐφθασε, καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴ
ἥρθε πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ὁ 4ος Λόγος
ὑπὸ τὸν ὑπολοχαγὸν Ἀθ. Τριαντα-
φύλλου.

Οἱ Τούρκοι, ἀφοῦ ἐλεηλάτησαν καὶ

ἔκαψαν τὸ Κεράσοβο, ἐπέστρεψαν πάλι
στὴν Κόνιτσα ἀφήνοντας μόνο δύο Λό-
χους, ἔναν στὴ Μόλιστα κι' ἔναν στὴ
Σταρίτσιανη, γιὰ προφυλακές.

"Εξαφνα, ὅμως, ἐνῶ ὁ Τζιαβὴτ Πα-
σᾶς—ὅ ποτιος εύρισκετο ἐδῶ ἀπὸ τὰς
ἀρχὰς Φεβρουαρίου—ἀναπαυόταν, πα-
ρουσιάζεται κάποιος καταδότης καὶ
λέει ὅτι οἱ ἀντάρτες (τὰ σώματα δη-
λαδὴ τῆς Λάκκας Ἀώου) εἶχαν φτάσει
στὴ Σουσνίτσα, καὶ ἀπειλοῦσαν νὰ ἀπο-
κόψουν τοὺς Λόχους τῆς Μολίστης
καὶ Στράτσιανης. Ο Πασᾶς ταράχτηκε,
καὶ ἀμέσως ἐτοίμασε δύο σώματα ἀπὸ
300 ἀνδρες τὸ καθένα, καὶ τὰ ἔστειλε,
τὸ ἔνα ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Πεκλαρίου
(νῦν Πηγή), καὶ τὸ ἄλλο μέσω τῶν στε-
νῶν Ἀώου—Μονῆς Στομίου, μὲ ἐντολὴ
νὰ περικυκλώσουν καὶ νὰ ἔξοντάσουν
τοὺς «κομῆτες».

Τὸ μόνο ὅμως ποὺ κατώρθωσαν αὐτὰ
τὰ δύο σώματα ἥταν νὰ καταλάβουν
μὲ ἀρκετὲς ἀπώλειες καὶ νὰ λεηλατή-
σουν τὸ χωριὸ Γκριζμπάνι. Αποπει-
ράθηκαν δὲ νὰ προχωρήσουν καὶ πρὸς
τὸ Παλαιοσέλι, ἀλλὰ ἀποκρούσθηκαν
γεναίᾳ ἀπὸ τοὺς ἀντάρτες καὶ τοὺς
ώπλισμένους χωρικούς, καὶ καθηλώθη-
καν ἐκεῖ ὅπως προαναφέραμε.

Ἐνῶ τὰ παραπάνω γεγονότα συνέ-
βαιναν εἰς τὴν Σουσνίτσαν καὶ Γκριζ-
μπάνι ὁ Λοχαγὸς Παπανικολάου ξεκί-
νησε ἀπὸ τὴ Φούρκα καὶ διὰ μέσου
Σταρίτσιανης (νῦν Πουρνιᾶς) ἐφθασε
στὴ Μόλιστα ὅπου τὴν αὔγη τῆς 9
Φεβρουαρίου ἐπετέθη ἐναντίον ὁ χυρω-
μένων εἰς τὴν συνοικίαν Μποτσιφάρι
καὶ ὕστερα ἀπὸ πεισματώδη μάχην
τοὺς ἔξουδετέρωσε καὶ συνέλαβε καὶ
86 αἰχμαλώτους. "Ερχονται πρὸς ἐνί-
σχυσίν των οἱ Τούρκοι τῆς Στράτσια-
νης ἀλλ' ἀναγκάζονται νὰ ὑποχωρή-
σουν κακὴν - κακῶς πρὸς τὴν Κόνι-
τσαν, ἀφοῦ ἀφησαν εἰς τὸ πεδίον τῆς
μάχης περὶ τοὺς 30 νεκρούς.

Νικητὴς λοιπὸν ὁ ἡρωϊκὸς Διοικη-
τὴς Παπανικολάου ἐγκαθίσταται στὴ
Μόλιστα, καὶ μολονότι λαβαίνει δια-
ταγὴ τοῦ Συνταγματάρχου Καλογε-
ρᾶ νὰ συμπτυχθῇ, δὲν ὑπακούει ἀλλὰ

ΠΩΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΘΗΚΕ Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΖΥΓΟΝ

Τοῦ κ. ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

(συνέχεια ἐκ τοῦ 12 τεύχους—τέλος)

‘Ο Τζαβήτ ἀποσύρθηκε βλοσυρός. Δὲν ἄργησε ὅμως νὰ λάβῃ τὴ διαταγὴ τοῦ ’Εσάτ Πασᾶ καὶ τότε ἄλλαξε ἀμέσως τακτική. Φώναξε εὐθὺς τοὺς ἀξιωματικοὺς ποὺ θὰ ἀποτελοῦσαν τὸ Στρατοδικεῖο καὶ τοὺς ἔδωσε ἐντολές. Τὴν ἄλλη ἡμέρα κι’ ὅλας ὁ Μητροπολίτης ὡδηγήθηκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ στὸ Διοικητήριο ὅπου ἀθωώθηκε ὅπως ἦταν ἐπόμενο, καὶ ἀφέθηκε ἐλεύθερος νὰ ἐπιστρέψῃ στὴ Μητρόπολι uestera ἀπὸ φυλάκισι ἀρκετῶν ἡμερῶν, ὅπως διηγεῖται ὁ ’Αλ. Φλώρος ὁ ὅποιος ἦταν αὐτόπτης μάρτυς τῶν γεγονότων.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ ἀπόγευμα, ὁ Σπυρίδων μαζὶ μὲ τοὺς Τούρκους ἀξιωματικοὺς (πλὴν Τζιαβήτ Πασᾶ) συζητοῦσαν τουρκικὰ σὰν καλοὶ φίλοι μέσα στὸ ἀργυραμοιβεῖο τῶν ἀδελφῶν Φλώρου σὰν νὰ μὴν εἶχε συμβῇ τίποτε. Καὶ ὅταν μάλιστα ἐτοιμάσθηκε γιὰ ἀναχώρησι, τοῦ ἐπρότειναν νὰ τοῦ προσφέρουν καὶ ἄλογο γιὰ νὰ ἀνηφορίσῃ πρὸς τὴ Μητρόπολι, ἀλλὰ αὐτὸς ἀποποιήθηκε μὲ εὔσχημο τρόπο.

Καὶ τώρα ἂς περιγράψωμε μὲ λίγα λόγια τὶς μάχες ποὺ προηγήθηκαν ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Κονίτσης.

Στὶς 15 περίπου τοῦ ’Ιανουαρίου 1913 ἐξεστράτευσαν καὶ πάλι οἱ Τούρκοι ἐναντίον τοῦ ἡρωϊκοῦ Κερασόβου οἱ κάτοικοι τοῦ ὅποιου, μαζὶ μὲ τοὺς ὅπλαρχηγοὺς Σιδέρην, ’Ηγούμενον Ζέρμας, Περικλῆν, καὶ τοὺς Τσιοκαντάναν, Κανιζιέλον, ’Αρόφσιαν, Μάϊπαν, καὶ λοιποὺς ποὺ κρατοῦσαν τὰ πρὸν τὸν Σμόλιγκαν ὑψώματα, καὶ μὲ ὀλίγους Φουρκιῶτες, ἐπολέμησαν ἐπὶ δύο ἡμέ-

ρας γεναιότατα. Ἐλλὰ λόγω τοῦ ὅτι ἀφ’ ἐνὸς μὲν οἱ ἔχθροι ἦταν πολυάριθμοι, ἀφ’ ἑτέρου δὲ ἐξαντλήθηκαν τὰ πυρομαχικά των, τὴν τρίτη ἡμέρα, 18 ’Ιανουαρίου, ἐξηναγκάσθηκαν νὰ ἐκκενώσουν τὸ χωριό των καὶ νὰ ἀποσύρθοῦν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις πρὸς Φούρκαν καὶ Σαμαρίνα.

Οἱ Τούρκοι κατέλαβαν τὸ χωριό, στὸ ὅποιο εἶχαν παραμείνει μόνον 5 — 6 γέροντες καὶ γρηές, καὶ ἐπεδόθησαν στὴ λεηλασία.

Ἐλλὰ οἱ Κερασοβῖτες δὲν ἐκάθησαν μὲ σταυρωμένα χέρια. Ἐσπευσαν ἀμέσως εἰς τὰ Γρεβενὰ ὅπου ἐπρομηθεύτηκαν νέα πυρομαχικά, καὶ ὁ Φρούραρχος συνταγματάρχης Καλογερόπουλος ἀπέστειλε πρὸς ἐνίσχυσί των δύο λόχους τοῦ Α’ Συντάγματος ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ γεναίου λοχαγοῦ Δ. Παπανικολάου, ὁ ὅποιος εἶχε ὑπὸ τὰς διαταγάς του τοὺς ἀνθυπολοχαγούς ’Αντωνόπουλον, Κωνσταντάτον, Γκούμαν, καὶ Τρίγκαν.

Ἐμμα ἔφθασε ὁ Παπανικολάου στὴ Φούρκα, ἐκάλεσε σὲ σύσκεψι ὅλους τοὺς ὅπλαρχηγούς, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ κάνουν πρῶτα ἀναγνώρισι τοῦ ἐδάφους καὶ ἀκολούθως νὰ πλήξουν τὸν ἔχθρο. Ἐξαφνα ὅμως, διαδόθηκε ἡ φήμη ὅτι οἱ Τούρκοι βαδίζουν πρὸς τὴ Φούρκα καὶ τότε συγκεντρώθηκαν ὅλοι, τακτικὸς στρατὸς καὶ ἀνταρτικὰ σώματα, καὶ ἐβάδισαν προφυλακτικὰ πρὸς τὸ Κεράσοβο.

Οἱ Τούρκοι ὅμως δὲν εἶχαν μετακινηθῆ καθόλου, καὶ τοὺς ἐκύκλωσαν χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν. Πρὶν ἀκόμη κατεβῆ ἡ κυρία δύναμις τῶν ’Ελλήνων καὶ ὁ Διοικητὴς Παπανικολάου, οἱ ἄτα-

τῆς Ἐπαρχίας καὶ ἀποτελεῖ σήμερον ἐνα ἔξαιρετικὸ μνημεῖο τῆς λαϊκῆς μας ἀρχιτεκτονικῆς.

Καὶ οἱ μὲν Τοῦρκοι ἔφυγαν, ἔξαφανίσθηκαν ἀπὸ τὴν Κόνιτσα· οἱ Ἑλληνες ὅμως δὲν ἔφάνηκαν νὰ τοὺς καταδιώκουν, οὔτε ἔδωσαν σημεῖα ζωῆς μέχρι τὸ βράδυ τῆς 22ας Φεβρουαρίου. Ὁ λοχαγὸς Παπανικολάου, ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν εἶχε ἐντολὴ νὰ προελάσῃ, ἀφ' ἑτέρου δὲν εἶχε πληροφορηθῆ πιθανὸν τὴν πτῶσιν τῶν Ἰωαννίνων οὔτε καὶ ἀντελήφθηκε ἵσως τὴν γενικὴ ύποχωρησι τῶν Τούρκων ἀμέσως. Μὲ τὴν πρωτοβουλία λοιπὸν τοῦ Μητροπολίτου, σχηματίστηκε μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς Νικ. Παπακώσταν Σχολάρχην, Σπυρ. Δόβαν Γραμματέα τῆς Μητροπόλεως, Ἰωάν. Ἀδαμαντίου ἰατρόν, καὶ ἀπὸ δύο Μουσουλμάνους (τοὺς Σιέχ Κιαμήλ καὶ Δερβὶς Ἀμπετὶν νομίζω), ἡ ὅποια τὴν ἄλλη ἡμέρα ξεκίνησε πρωΐ-πρωΐ γιὰ τὴ Μόλιστα, νὰ συναντήσῃ τὸν Διοικητὴ τῶν Ἑλληνικῶν Δυνάμεων Παπανικολάου γιὰ νὰ τοῦ παραδώσῃ τὴν Κόνιτσα.

Ο Β. Τζαλόπουλος (Ἡπ. Ἡμ. 1914 σελ. 214) λέει ὅτι τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἔφτασαν μόνον μέχρι τὸ χωριὸ Πεκλάρι, ὅπου συνάντησαν τὸν λοχαγὸ Πλατανιᾶ ποὺ εἶχε κατεβῆ ἀπὸ τὴ Σουσνίτσα, καθὼς καὶ τοὺς ἀνιχνευτὰς τοῦ Παπανικολάου, καὶ τοὺς ἀνεκοίνωσαν ὅτι ἡ Κόνιτσα ἔξεκενώθη ἀπὸ χθές. Ο Ἀλ. Φλῶρος ὅμως, ὡς αὐτόπτης μάρτυρας ποὺ ἔζησε τὰ γεγονότα, λέει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἔφθασε μέχρι τὴ Μόλιστα ὅπου συναντήθηκε μὲ τὸν Λοχαγὸ Παπανικολάου καὶ τὸν ἐκάλεσε νὰ κατέλθῃ πρὸς κατάληψιν τῆς πόλεως. Αὐτὸς ὅμως ἀπάντησε ὅτι περιμένει τὴ σχετικὴ διαταγὴ τοῦ συνταγματάρχου Καλογερᾶ. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐπέστρεψαν στὴν Κόνιτσα τὸ ἀπόγευμα (πλὴν τοῦ ἰατροῦ Ἀδαμαντίου) ὅπου καὶ ἔφεραν τὴν ἀπαντησί του.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως μέσα στὴν Κόνιτσα ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους Τούρκους εἶχαν καταφύγει σὲ Χριστιανικὰ

σπίτια καὶ στὴ Μητρόπολι πρὸς ἀσφάλειάν των, καὶ ἄλλοι ὅμως ποὺ ἦταν ὄπλισμένοι μὴ βλέποντας νὰ ἔρχονται οἱ Ἑλληνες ἀρχισαν νὰ ἀναθαρρεύουν. Ἔστειλε τότε ἐσπευσμένως ὁ Δεσπότης ἀγγελιοφόρον καὶ κατὰ τὸ δειλινὸ κατέβαιναν κιόλας οἱ πρῶτοι ἀντάρτες ἀπὸ τὸ Κουρί. Ἡταν περὶ τοὺς ἑκατό. καὶ κυρίως Βραζιῶτες ύπὸ τοὺς Γούσια Μάϊπαν, Μπλατσήν, Μπατσοτέλον, Ἀρόφσιαν, Καραγιάννην κ.λ. Πρῶτος τοὺς ἀντελήφθη ὅπως λένε ὁ Ἀγησίλαος Παπαχρηστίδης καὶ ἀμέσως σκαρφάλωσε στὸ καμπαναριὸ κι' ἀρχισε νὰ κρούῃ χαριόσυνα τὴν καμπάνα. Οἱ ἀντάρτες ἔβαλαν δυὸ τρεῖς ὅμοιβροντίες στὸν ἀέρα καὶ ζητωκραύγασαν. Κατόπι ὁ σημαιοφόρος των Γούσια Γεράσης, ὁ ὅποιος ἐπιζεῖ ἀκόμη θαλερὸς γέροντας στὸ Δίστρατο, ἀνέβηκε ἀπάνω στὸ καμπαναριὸ καὶ ἔστησε τὴν Ἑλληνικὴ σημαία. Οἱ δὲ Τουρκοκονιτσιῶτες μαζεύτηκαν ἀμέσως στὸ καβοῦκι τους.

Ο Μητροπολίτης καὶ οἱ πρόκριτοι τοὺς ύποδέχτηκαν μὲ ἐνθουσιασμὸ καὶ τοὺς μοίρασαν φαγητὰ καὶ κρασιά. «Καλὰ ποὺ ἥρθεταν ἀδέρφια, τὰ ντόπια σκυλιὰ εἶχαν ἀρχίσει νὰ τὸ παίρνουν ἀπάνω τους· νόσιζαν πώς θὰ ξαναγυρίσῃ ὁ Τζιαβήτης».

Οἱ ἀντάρτες ἀγρίεψαν ἀκούοντας αὐτὰ τὰ λόγια κι' ἐτοιμάστηκαν νὰ χτυπήσουν τὰ σπήτια τῶν μπέηδων. Ἡθελαν νὰ χαλάσουν καὶ τὸν τεκὲ (τουρκ. μοναστῆρι) τῆς κάτω Κόνιτσας γιατὶ εἶχε κυκλοφορήσει πρὸ ἡμερῶν, τόσο στὴν Κόνιτσα ὅσο καὶ στὰ χωριά, ἡ φήμη πώς ὁ ἡγούμενός του, ὁ μισέληηνας μπαμπᾶ Χαϊντάρης, εἶχε φέρει καὶ ἔκρυβε ἐκεῖ Κολωνιάτες κακούργους γιὰ νὰ κάνουν σφαγές μέσα στὴν πόλι καὶ νὰ πλατσικολογήσουν. Ο Δεσπότης ὅμως τοὺς καθησύχασε. Τοὺς ἐπέδειξε μάλιστα καὶ ἐνα ψεύτικο σημείωμα ποὺ ἔλεγε ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἀνακατέλαβαν τὴ Στράτσιανη καὶ ἐτοιμάζονται νὰ ἐπιτεθοῦν ἀπὸ τὰ νῶτα· κι' ἔτσι σταμάτησαν κι' ἀναγκάσθηκαν νὰ βγοῦνε σὲ φυλάκια, στὸν "Άγιο Ἀθα-

ἀπαντάει ὅτι, προτιμᾶ νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἔγκαταλείψῃ τόσα χωριὰ εἰς τὸ ἔλεος τῆς Τουρκικῆς μάχαιρας. ‘Ο Καλογερᾶς ἀναγνωρίζει τὴν ὁρθότητα τῆς ἀποφάσεώς του, καὶ ὅχι μόνον δὲν τὸν τιμωρεῖ, ἀλλὰ τοῦ στέλλει καὶ νέες ἐνισχύσεις· ἔνα ἀκόμη Λόχον ὑπὸ τὸν Λοχαγὸν Πλατανιᾶν, ὃ ὄποιος καταλαμβάνει τὴν Ζάρωση.

‘Ο Τζιαβήτ Πασᾶς μαίνεται, καὶ ξεκινᾶ ὁ ἕδιος μὲ ὅλες του τὶς δυνάμεις πανστρατιᾶ ἀπὸ τὴν Κόνιτσα στὶς 15 Φεβρουαρίου, μὲ τὰ κανόνια καὶ τὰ πολυβόλα του, καὶ ἐπιτίθεται μὲ 4.000 περίπου στρατιῶτες ἐναντίον τῶν ‘Ελλήνων.

‘Ο Παπανικολάου ὅμως, ἂν καὶ μὲ πολὺ ὀλιγώτερα μέσα καὶ δυνάμεις, ἀμύνεται σθεναρὰ καὶ ἐπὶ ἔξη ἡμέρες ὁ Τούρκος δὲν κατορθώνει τίποτε. Τέλος δὲ τὴν ἑβδόμη ἡμέρα (21 Φεβρουαρίου) τὸ ἀπόγευμα, ὁ Τζιαβήτ λαβαίνει τὴν θλιβερὴ γι’ αὐτὸν εἴδησι τῆς πτώσεως τῶν Ιωαννίνων, καὶ ὑποχωρεῖ πανικόβλητος, ἀφοῦ προηγουμένως πυρπολεῖ ἀρκετὰ σπήτια τοῦ χωριοῦ Γκριζμπάνι.

Τὴν ἑπομένη, στὶς 22 Φεβρουαρίου κυκλοφορεῖ ἀστραπιαία σ’ ὅλη τὴν Κόνιτσα ἡ εἴδησι ὅτι ἔπεσαν τὰ Γιάννενα καὶ οἱ Τούρκοι ὑποχωροῦν. Τὰ στήθη τῶν χριστιανῶν κατοίκων πλημμυρίζουν ἀπὸ χαρά, ἀλλὰ ἀκόμη φοβοῦνται, φοβοῦνται μήπως οἱ βάρβαροι ὑποχωρῶντας προβοῦν σὲ λεηλασίες καὶ βανδαλισμούς. Εὔτυχῶς ὅμως οἱ φόβοι των ἀποδείχτηκαν περιττοί. Οἱ Τούρκοι εἶχαν πανικοβληθῆ καὶ ἦταν ἐντελῶς ἀβέβαιοι γιὰ τὴν τύχη τους. Σεθάρρεψαν λοιπὸν σιγὰ σιγὰ οἱ κάτοικοι καὶ ἀρχισαν νὰ βγαίνουν στὴν ἀγορά. Κατέβηκαν ὅλοι οἱ πρόκριτοι, χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμάνοι ἀκόμη καὶ ὁ ἕδιος ὁ Μητροπολίτης.

Οἱ Τούρκοι ὑποχωροῦσαν συνεχῶς, καὶ ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Τουρκικῆς Διοικήσεως, οἱ μεμούρηδες ὅπως τοὺς ἔλεγαν, πῆραν τὶς φίκογένειές των καὶ τράβηξαν πρὸς τὴν Πρεμετή. ‘Ο

ἴδιος ὁ Τζιαβήτ πασᾶς, πέρασε βλοσυρὸς καὶ ἀμίλητος μαζὶ μὲ τὸ ἐπιτελεῖο του καὶ τράβηξε γιὰ τὸ Μπουραζάνι, χωρὶς νὰ καταδεχτῇ νὰ ἀποχαιρετίσῃ οὔτε καὶ αὐτοὺς τοὺς προκρίτους Τουρκοκονιτσιῶτες ἀκόμη ποῦ εἶχαν παραμείνη ἔδῶ.

Τελευταῖος ἔμεινε ἔνας γενειοφόρος Τούρκος συνταγματάρχης, ὁ ὄποιος ἐμίλησε πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους Κονιτσιῶτες λέγοντάς τους περίπου τὰ ἔξης: «Αὕτη εἶναι ἀγαπητοί μου ἥ μοιρα τῶν κρατῶν καὶ τῶν ἔθνῶν. Ἀλλο ἀνυψώνεται, καὶ ἄλλο κατεβαίνει, ὅπως ὁ ἥλιος καὶ τὸ φεγγάρι πού ἀνατέλλουν καὶ βασιλεύουν. Ἄς ύποταχθοῦμε στὸ κισμὲτ καὶ στὴ θέλησι τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ. Ἐπὶ πέντε αἰῶνες ἡ Τουρκία κυβέρνησε αὐτὰ τὰ μέρη, τώρα ἥρθε ἡ σειρὰ τῶν ‘Ελλήνων. Ἐμεῖς φεύγομε ἵσως γιὰ πάντα... Σᾶς συνιστῶ ὅμως, ἐσεῖς νὰ εἰστε πάντα ἐνωμένοι καὶ ἀγαπημένοι. Καὶ ὅπως ζήσατε ἔως τώρα σὰν ἀδέρφια, χριστιανοὶ καὶ μουσουλμάνοι μαζὶ, ἔτσι νὰ ζῆτε καὶ στὸ ἔξης». Κατόπι ὁ εὐγενής αὐτὸς Τούρκος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν αἵμοβόρο ἀρχηγό του) ἔχαιρετησε διὰ χειραψίας ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς προκρίτους, χριστιανούς καὶ μουσουλμάνους, καὶ ἀνεβαίνοντας στὸ ἄλογό του ἀνεχώρησε.

Ἐνῷ εἶχε φύγει καὶ ὁ τελευταῖος Τούρκος ἀπὸ τὴν πόλι, μιὰ ἔκρηξι ἀκούστηκε χαμηλὰ πρὸς τὸ ποτάμι. ‘Ο κακούργος Τζιαβήτ Πασιᾶς εἶχε ἀποπειραθῆ νὰ ἀνατινάξῃ τὴν γέφυρα. Τὴν εἶχε ὑπονομεύσει ἀπὸ καιρό, ἀλλὰ καθὼς λένε, κάποιοι τσοπαναραϊοί βαλμένοι ἀπὸ τὸν Δεσπότη ἀφαίρεσαν κρυφὰ τὴν μεγαλύτερη ποσότητα τῶν ἔκρηκτικῶν ὑλῶν, καὶ ἔτσι ἡ ζημιὰ ποὺ ἔπαθε ἦταν πολὺ μικρή. Ἀλλοι πάλι εἶπαν πώς ὁ ἕδιος ὁ Τουρκοκονιτσιώτης ἀξιωματικὸς Ρουστὲμ Νταλήπ Βέης ἐφρόντισε νὰ μὴ καταστραφῆ. ‘Οπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, τὸ σπουδαιότερο εἶναι ὅτι ἡ γέφυρα γλύτωσε καὶ ἔξυπηρέτησε ἐπὶ ἀρκετὲς δεκαετίες τὸν λαὸ τῆς Κόνιτσας καὶ

• ΑΓΓΕΛΙΑ ΛΑΙΝΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ •

‘Απὸ τὸ Οἰκογενειακὸν Ἀρχεῖον τοῦ Ἱερομονάχου Χρυσάνδου Λαΐνᾳ

Ιερέως Γ. ΠΑΪΣΙΟΥ

Γράφοντες κατωτέρω τὰς γραμμὰς αὐτάς, δὲν ἔχομε καὶ τὸν σκοπὸν νὰ ὅμιλήσωμεν ἐδῶ οὐδὲ καὶ νὰ ἐπεκταθῶμεν περὶ τῆς ἐν γένει Ἱερατικῆς σταδιοδρομίας τοῦ ὡς ἄνω Ἱερομονάχου Χρυσάνθου Λαΐνᾶ τοῦ ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὑπηρετήσαντος τὴν Ἑκκλησίαν τῆς Κονίτσης¹, ἀλλὰ νὰ καταχωρήσωμεν δύο καταλόγους προικών τῆς ἀειμνήστου ἀδελφῆς αὐτοῦ Ἀγγελικῆς², τὴν ὁποίαν ὁ Χρύσανθος εἶχεν ὑπανδρεύσει τὸ 1844 εἰς Στράτσανην εἰς τοὺς ἰσχύοντας τότε Πρωτοπαπαπαδαίους, καὶ ἡ ὁποία δὲν ηύτυχησε νὰ ἐπιζήσῃ. Ἀπέθανεν ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Καὶ ὁ μὲν πρῶτος Κατάλογος ἀναφέρεται εἰς τὸ προικεῖον τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει ἡ ἀειμνήστος κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου της, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ. Συμφώνως δὲ μὲ τὰ τότε ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς καὶ τοὺς κρατούντας νόμους, ἄν λ.χ.

1. Ἐκεῖνος ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ περισσότερα καὶ νὰ γνωρίσῃ τὴν χριστιανικὴν ταύτην φυσιογνωμίαν, ἀς προσέξῃ εἰς τὸ ἐν Ιωαννίνοις ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Ἡπειρ. Ἐστία», τεῦχος Αὔγουστου – Σεπτεμβρίου 1957, ἡ ἀς προμηθευθῆ τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Χρυσάνθος Ἱερομόναχος ὁ Λαΐνᾶς» ἀνάτυπον, καὶ ἀς τὸ μελετήσῃ ἐπιμελῶς. Ἐκεῖ θὰ εὗρῃ διατυπωμένα ὅλα ἐκεῖνα ποὺ ἔξυψωσαν καὶ ἔξυψώνυν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν Χριστιανῶν τὴν χριστιανικὴν αὐτὴν φυσιογνωμίαν, καὶ θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σημεῖον νὰ δικαιώσῃ ἡμᾶς διὰ τοὺς ἴσχυρισμούς μας αὐτούς.

2. Οὗτοι εύρεθησαν εἰς τὸ ἐν Κονίτσῃ Οἰκογενειακὸν αὐτοῦ ἀρχεῖον ὁμοῦ μὲ διάφορα ἀλλα Ἑκκλησιαστικὰ ἔγγραφα τὰ ὅποια μοὶ παρεχώρησε κατὰ τὸ ἔτος 1939 ὁ τότε ἐν ζωῇ ἀειμνήστος σήμερον Χριστόδουλος Παπαδημούλης.

ἡ γυνὴ ἀπέθηκεν ἄτεκνος, τὸ προικεῖον αὐτῆς ἐπεστρέφετο εἰς τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς οἰκείους αὐτῆς, μετὰ ἀποζημιώσεως μάλιστα διὰ τὴν γενομένην φθορὰν ἐκ τῆς χρήσεως, ἵδιως τῶν φορεμάτων. Καὶ τὸ ἔθιμον αὐτὸ ἐφηρμόσθη κατὰ γράμμα εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀειμνήστου Ἀγγελικῆς, ἡ ὁποία ἀπέθανε νεαρωτάτη καὶ ἄτεκνος. Καὶ τὰ προικῶα ἐπεστράφησαν.

Ο δεύτερος αὐτὸς κατάλογος τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἐν λόγῳ προικών, ὡς καὶ μία ἀπόφασις τῆς ἐπιτροπῆς διαιτησίας, τήν ὁποίαν διώρισεν ὁ τότε Μητροπολίτης Ιωαννίνων καὶ Βελλᾶς Ιωαννίκιος διὰ τὴν θεώρησιν τῆς διαφορᾶς αὐτῆς τοῦ Χρυσάνθου μετὰ τῶν Στρατσανιτῶν Πρωτοπαπαδαίων, μᾶς βεβαιώνει καὶ μᾶς λύει κάθε ἀπορίαν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἐκτός, βέβαια, τῆς περιπτώσεως αὐτῆς τῶν προικών, ἀλλὰ καὶ γενιχῶς ἐκ τῶν Καταλόγων αὐτῶν φανερώνεται καὶ διαπιστοῦται τὸ εἶδος τῆς προικὸς καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐνεδύοντο αἱ γυναῖκες τῆς Κονίτσης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Κατὰ συνέπειαν, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς νομίζομεν ὅτι οἱ κατάλογοι αὐτοὶ πρέπει νὰ ἴδωσι τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Αὐτὰ τὰ ὄλιγα, φίλοι ἀναγνῶσται, γράφομεν ἡμεῖς σήμερον ἐδῶ, σεβόμενοι τὰς σελίδας τοῦ περιοδικοῦ. Κατωτέρω δὲ καταχωροῦμεν καὶ τοὺς δύο ὡς ἄνω Καταλόγους, ὡς καὶ τὴν ἀπόφασιν τῶν διαιτητῶν, ἐπιβεβαιουμένην ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ιωαννίνων καὶ Βελλᾶς Ιωαννίκιου, καὶ φέρουσαν

νάσιο, στὸν "Αη- Λιᾶ, καὶ Μακριὰ Ράχη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς στὶς 24 Φεβρουαρίου διαδόθηκε ἡ εἰδησὶ πώς θὰ ἐρχόταν ὁ "Ελληνικὸς Στρατός, καὶ ὅλος ὁ κόσμος χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμάνοι συγκεντρωθήκαν ἔξω στὸν Ἀγιάννη καὶ περίμεναν. Ἐπικεφαλῆς ὅλων ἦταν ὁ Μητροπολίτης Σπυρίδων ντυμένος μὲ τὰ χρυσοστόλιστα ἀμφιά του, καὶ δίπλα του οἱ παπάδες, δασκάλοι, χοτζάδες, καὶ ὅλοι οἱ πρόρκριτοι. Ἐνῶ οἱ ὥρες περνοῦν τὰ μάτια ὄλονῶν εἶναι καρφωμένα πέρα πρὸς τὴν Μακρορράχη.

Εἶχε περάσει σχεδὸν τὸ μεσημέρι, ὅταν ἔξαφνα καταφθάνει ἔφιππος ὁ γέρων ἰατρὸς Ἀδαμαντίου καὶ ἀναγγέλλει ὅτι ἐρχεται ὁ Παπανικολάου μὲ τὸν Στρατό. Ἐπειτα ἀπὸ καμμιὰ ὥρα περίπου ἐμφανίζονται οἱ πρῶτοι καβαλλάρηδες στὴν Μακριὰ Ράχη. Εἶναι ὁ Παπανικολάου μὲ τὸ ἐπιτελεῖο του, καὶ κοντά του ἀκολουθοῦν ἄνω ἀπὸ 1800 ἀντρες στρατιῶτες καὶ ἀντάρτες. Νὰ πλησιάζουν. Ὁ κόσμος παραληρεῖ ἀπὸ ἐνθουσιασμό. Οἱ ζητωκραυγές του φθάνουν μέχρι τὸν οὐρανὸν καὶ δονοῦν τὶς γύρω ψηλές βουνοκορφές τῆς Τύμφης, τοῦ Λαζάρου, τῆς Γκαμήλας, τοῦ γέρο Σμόλιγκα. —Χριστὸς Ἀνέστη ἀδέρφια! καλωσωρίσεταν. Φωνάζουν οἱ προαιώνιοι σκλάβοι καθὼς ἀντικρύζουν τοὺς φορεῖς τῆς ἐλευθερίας των.

Ο γεναῖος ταγματαρχεύων Λοχαγὸς ἀντιχαιρετᾷ τὰ πλήθη συγκινημένος, καὶ μόλις φθάνει κοντὰ στὸν Μητροπολίτη ἀφιππεύει καὶ τὸν χαιρετᾶ στρατιωτικά. Ἐπειτα τοῦ ἀσπάζεται τὸ χέρι, καὶ ὁ Σπυρίδων τὸν ἀγκαλιάζει καὶ τὸν φιλεῖ καὶ τὸν εὔλογεῖ. Οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ ἐπαναλαμβάνουν κι' αὐτοὶ τὰ ἴδια. Κατόπιν ὁ Μητροπολίτης τὸν προσεφώνησε μὲ ἐνθουσιώδη καὶ πύρινον λόγον ὁ δὲ Παπανικολάου ἀνταπάντησε στὸν ἴδιο τόνο.

Ολοι οἱ Χριστιανοὶ ἀγκαλιάζουν καὶ φιλοῦν τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς στρατιῶτες κλαίγοντας ἀπὸ χαρὰ καὶ συγκίνησι. Οἱ ἐντόπιοι Τοῦρκοι, κά-

νοντας τὴν ἀνάγκη φιλοτιμία, χαιρετοῦν κι' αὐτοὶ τοὺς "Ελληνες.

Ἐπειτα μπαίνουν ὅλοι μέσα στὴν πόλι καὶ κατευθύνονται πρὸς τὸν Μητροπολίτικὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Νικολάου ὃπου τελεῖται χαρμόσυνη δοξολογία, καὶ κατόπι παρατίθεται γεῦμα στοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλαρχηγούς. Οἱ στρατιῶτες καὶ οἱ ἀντάρτες φιλοξενοῦνται στὰ σπήτια. Οἱ ἀρχοντες, ὃπως οἱ Φλωραΐοι, Μπεκιαραΐοι, κ.λ. διαθέτουν ἀφθονα φαγητὰ καὶ κρασιὰ γιὰ νὰ φιλοξενήσουν τοὺς ἐλευθερωτάς.

Οἱ ἐπίσημοι Τοῦρκοι προσέρχονται στὴ Μητρόπολι καὶ δηλώνουν πίστι καὶ ὑποταγὴ στὸν ἀρχηγὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, καὶ συνάμα δὲ ζητοῦν καὶ προστασία. Ο Παπανικολάου διατάσσει ἀμέσως νὰ τοποθετηθοῦν φρουρὲς στὰ ἐπίσημα Τουρκικὰ σπήτια, καὶ βγάζει περιπόλους γιὰ νὰ διατηρήσουν τὴν τάξι. Τὴν ἴδια ἡμέρα συγκεντρώνει καὶ καμιὰ ὁγδονταριὰ αἰχμαλώτους, ἀπὸ τοὺς ὅποιους ἄλλοι ἦταν ἀσθενεῖς, καὶ ἄλλοι παραδόθηκαν αὐθόρμητα μὴ θέλοντας νὰ ἀκολουθήσουν τὸν ἔξουθενωμένο Τουρκικὸ στρατό.

Τὴν ἐπομένη συστήθηκε καὶ τοπικὴ πολιτοφυλακή, ἐπικεφαλῆς τῆς ὅποιας τοποθετήθηκαν οἱ Βασίλειος Κούσιος, Λάμπρο Κωλέτσης, καὶ ἀς μὴν σᾶς φανῆ παράξενο, ὁ Τοῦρκος πρώην ἀστυνόμος Ἀκήφ ἔφέντης, ἀνθρωπος ποὺ εἶχε ἐπιδείξει πολὺ καλὴ διαγωγὴ καὶ ἦταν ἀκεραίου χαρακτῆρος. Ἐννοεῖται ὅμως, ὃπως συμβαίνει σὲ τέτοιες περιστάσεις, δὲν ἔλλειψαν καὶ οἱ μικροαντεκδικήσεις. Ο πρώην τζιανταρμᾶς (χωροφύλακας) τουρκοκονιτσιώτης Χαρούμης ποὺ εἶχε κάψει κόσμο καὶ κοσμάκη, ξυλοδάρθηκε ἄγρια ἀπὸ τοὺς Χρῆστο Οἰκονόμου καὶ Κώσταν Τρουμπούκην, καθὼς καὶ μερικοὶ ἄλλοι Τοῦρκοι χαστουκίστηκαν. Ἄλλα πολὺ γρήγορα ἐπεβλήθηκε ἡ τάξι, καὶ οἱ χριστιανοὶ ἔδειξαν ἀψογη στάσι ἀπέναντι στὸ ἐγχώριο Μουσουλμανικὸ στοιχεῖο.

ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

4 σαγάνια μὲ δύω ταβάδες	
5 ποκάμισα πέντε	» 100
7 έπτα (ύ)ποκάμισα διὰ δώρες	» 140
1 πεσιλὶ καὶ γελέκι τρίτον	» 35
1 ἵκωνα	<u>715</u>

έφτακόσια δέκα πέντε γρόσια

ἀπὸ τὰ ἄνωθεν λείπουν ὅποὺ δὲν ἀ-
περάστηκαν γρόσια

1 μία εἰκόνα μεγάλη	
1 ἕνα τηγάνι	
4 τέσερα σαγάνια μὲ δύω ταβάδες	
1 μία ἀπλάδα.	
» δημήτρι κόστα τάσης	
» μήτζης σούρλας μαρτυρῶ	
» παναγιώτης τατζιόπουλου μαρτυρῶ	
» παναγιότης κιριάζος μαρτυρὸ	
» γιάνη πόγτης μάρτηρας».	

3

«Ισον ἀπαραλακτον

Πανιερώτατε.

κατὰ τὴν ἀπὸ 5 Ἰουλίου ἐνεστῶτος
ἔτους διαταγήν σας ἐν ᾧ διετάξατε ἡ-
μᾶς ἵνα θεωρήσωμεν τὴν διαφορὰν
Χρυσάνθου Ἱερομονάχου μετὰ τῶν
στρατζανήτων Πρωτοπαπαδαίων Γε-
ωργίου καὶ Δημητρίου συνισταμένην
ἀπὸ συντριμὸν φορεμάτων προικὸς ἀ-
δελφῆς Χρυσάνθου Ἀγγελικῆς, ἀπὸ ἔ-
ξιδα τροφῆς εἰς σπῆτι λέγκως (=Ἐλέ-
νης) καὶ ἀπὸ ψωνίσματα ὅπου ἔστει-
λεν ὁ Χρύσανθος εἰς στράτζανην δι'
ἔγγράφων ὁρδηνειῶν τῶν πρωτοπα-
παδαίων Γεωργίου καὶ Δημητρίου.
συναχθέντες λοιπὸν ἀπαξ καὶ δις ἐθεω-
ρήσαμεν τὴν διαφορὰν μετ' ἀκριβείας
καὶ τόσον ἀπὸ συντριμὸν φορεμάτων,
καθὼς καὶ ἀπὸ ἔξιδα καὶ ψωνίσματα
καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλον εἴδους ληψιδοσίας
ὅποὺ εἶχαν μεταξύ των μέχρι τῆς σή-
μερον, εὔρομεν εὔλογον νὰ δώσωσι οἱ
πρωτοπαπαδαῖοι στρατζανῖται Γεώρ-
γιος καὶ Δημήτριος πρὸς τὸν Ἱερομό-
ναχον Χρύσανθον Λαϊνᾶν Κονιτζιώτην
γρ(όσια) 1200 χίλια διακόσια ἐνα τη-
γάνι, τέσερα σαγάνια, δύω ταβᾶδες

κοὶ μίαν ἀπλάδαν. καὶ ὅτι ἔγγραφα
εύρισκονται τόσον εἰς τὸ ἐν μέρος, κα-
θόσον καὶ εἰς τὸ ἄλλον, εἶναι καὶ νομί-
ζονται ἄκυρα καὶ ἀνίσχυρα, καθότι
ἐσυμπειελήφθησαν εἰς τὴν παροῦσαν
ἀπόφασίν μας. δὲν συγχωρεῖται καὶ εἰς
τὰ δύο μέρη νὰ κάμη τις ἀφορισμὸν ἐπ'
οὐδεμιᾷ προφάσει. αὐτὸ εὔρομεν εὔλο-
γον, νόμιμον καὶ δίκαιον καὶ ὑποση-
μενούμεθα.

τῇ : 9 : Ἰουλ:(ίου((1)846 Κόνιτσα
ταπεινοὶ Δοῦλοι σας

» χαράλαμπος Ἰωάννου παπα ρίζου
» σπυρίδων Γρηγορίου
·Ο Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς Ἰωαννίκιος
ἐπιβεβαιοῖ».

ὅπισθεν τοῦ ἔγγράφου.

«1846 αὐγούστου 14 ἐμετρή-
θησαν ἀκόντο τῶν ὅπισθεν γρ. 800
1847 ἀπριλίου 27 ἐμετρήθη-
σαν ἀκόντο τῶν ὅπισθεν » 160
1847 νοεμβρίου 24 ἐμετρήθη-
σαν ἔτι ἀκόντο » 100
χίλια ἑξῆντα » 1060

1847 νοεμβρίου 24 ἐδόθησαν πρὸς τε-
λείαν ἔξωφλησιν τῆς παρούσης συντά-
τζας μετρητῶν τε καὶ μπακηρικῶν γρ.
155 ἑκατὸν πενήντα πέντε, καὶ μένο-
μεν ἀκαταζήτητοι ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλ-
λου μέχρι τῆς σήμερον τόσον ἀπὸ εἴδη
προικός, καθόσον καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλου
εἴδους ληψιδοσίας (ψωνίσματος) καὶ
πακηρικῶν. ἐκάμαμεν ἴμπρᾳ ἥσκεβέ
ἀμέγι νταβαντᾶ (;), καὶ ὑπο-σημειού-
μεθα.

1847 σαράντα ἔφτα, νοεμβρίου 24 εἴ-
κοσι τέσσαρες Κόνιτζα.

χρύσανθος Ἱερομόναχος ὁ λαϊνᾶς ἔξω-
φλησα καὶ βεβαιῶ τ' ἄνωθεν.

» σπύρος γρηγορίου μαρτυρῶ.

» νώτης πτορφυρίου ὀστανιτσιώτης
μαρτυρῶ.

» Δημήτριος Ἰ. πα(πᾶ) ρίζου
μαρτυρῶ

» Ἰωάννης Σούρλας μαρτυρῶ ὅτι ίσον
ἀπαράλακτον ἔστι τῷ πρωτοτύπῳ.

ὅπισθεν εἰς τὴν ἔξοφλησιν, τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος Χριστοφόρου κατὰ τὸ ἔτος 1847.
Οἱ Κατάλογοι οὗτοι ἔχουσι ὡς ἔξῆς:

1

«Ἡ Καταγραφὴ τῆς προϊκὸς ὅπου ἐδωσα τῆς ἀδελφῆς μου Κῆκος. 1844: γεναρίου : 22 : Κόνιτζα:

ἡ πρώτη φορεσιά:

γρόσια 630 ἡ γκοζόκα.

210 τὸ φουστάνι.

1030 190 εἰς τὸ τουμάνι πεσιλή καὶ γελέκι.

δεύτερη φορεσιά:

150 εἰς τὸ φουστάνι κατηφέ.

40 εἰς τὸ πεσιλὶ καὶ γελέκι.

35 εἰς τὸ τουμάνι.

475 250 εἰς δύο φλοκάτες.

τρίτη φορεσιά:

110 εἰς τὸν τζουμπέ.

35 εἰς τὸ φουστάνι ἵντιάνα.

35 1 πεσιλὶ καὶ ἓνα γελέκι.

200 20 1 τουμάνι.

72 εἰς τὸ ωτρόμα.

90 εἰς τὸ πάπλομα.

40 2 συνδόνια.

217 15 1 μαξυλάρα.

25 1 καρσέλα.

60 35 1 σεπετόπλο.

25 25 2 μανδύλια.

2007
70 70 1 φουστανέλα τοῦ γιώργη.
2077 δύω χιλιάδες γρόσια καὶ εύδομήντα ἑπτά.

2 γιάμπολες.

1 κουλούφα μεγάλη.

2 ιράμια.

2 μαξυλάρες.

1 εἰκόνα μεγάλη. τὸν εύαγγε-

2 καζανόπλα λισμόν.

1 συνὶ μέτριον.

2 τεψά.

2 τηγάνια.

1 (μ)προϊκό λύγενον.

10 σα(γά)νια μὲ 2 γγιβέτζα.

1 γουδὶ τρούντζινον.

10 (ύ)ποκάμισα ἴδικά της.

7 ἔτι ποκάμισα διὰδωρίσματα».

2

«τί φορέματα καὶ μπακίρια καὶ λοιπὰ ἥλθαν ἀπὸ στράτζανην ἀπὸ τὸ προϊκίον τῆς μακαρίτισας ἀδελφῆς Χρυσάνθου. 1845 μαρτίου 29.

1 κοζιώκα καλὴ συντριμόν	γρόσια	100
1 τουμάνι καλὸν συντριμὸν	»	25
1 φουστάνι κατιφὲ ὁμοίως	»	30
1 πεσιλὶ καὶ γιλέκι ὁμοίως	»	10
1 τουμάνι ἄσπρον ὁμοίως	»	10
1 τζουμπὲς τρίτος	»	50
		<u>225</u>

1 στρόμα ἓνα

1 πάπλομα ἓνα

1 προσκέφαλον ἓνα

2 σινδόνια δύω

1 κασέλα καλὴ

2 μανδήλια δύω

2 γιάμπολες δύω

1 κουλούφα μία

2 ιράμια δύω

2 μαξηλάρες κατώτερες δύω.

2 καζανόπουλα

1 ἓνα συνὶ

2 δύω τεψιὰ

1 ἓνα τηγάνι

1 ἓνα μπρικολίγενον

6 ἔξ σαγάνια

1 ὄγδῃ ἓνα

1 λιγκέρα μία

4 τέσερα ποκάμισα

1 ἓνα τουμάνι ἐνδιάνα

» 40

» 10

275

τὰ κάτωθεν ὅπου λείπουν.

1 πεσιλὶ καὶ γελέκι καλὰ δ-	ποῦ τὰ πῆραν οἱ ἀρβανί-
τες	» 90

1 σεπετόπλο κάīκεν ἓνα	» 35
------------------------	------

1 λίμπα μὲ τὸ χουλιάρι ἀ-	σημένια
»	40

1 ἓνα τιγάνι	» 440
--------------	-------

εύθυνο ξύλο κρανιᾶς πού κατέληγε σὲ ζιόμπο καὶ πού χρησίμευε γιὰ τὰ σκυλιὰ ἡ νὰ χτυποῦν τὶς μανταλωμένες πόρτες όταν θὰ γύριζαν στὰ σπίτια.

Δυὸς μέρες πρὸ τοῦ Ἀλαζάρου, τὴν Πέμπη τὸ βράδυ, τὸ «σχώρεμα» γινόταν κάπως ἀργά, καὶ τοῦτο γιατὶ ἐπρεπε νὰ «κρύψωμε τὸν σήμαντρο». Μεγάλες προφυλάξεις παίρναμεσ’ αὐτό. γιατὶ συνήθεια τὸ εἶχαν παιδιὰ τοῦ ἄλλου μαχαλᾶ νὰ παραμονεύουν μέσ’ στὸ σκοτάδι νὰ ἴδοῦν ποὺ θὰ κρύψωμε τὸν σήμαντρο. Κι’ ἂν τὸν εὔρισκαν; «Ἐ, τότε ἡ ντροπὴ ἦταν μεγάλη, γιατὶ ἀφοῦ τὸν ἔπαιρναν, τὸν χτυποῦσαν στὸ μαχαλᾶ τους ἡ καὶ στὸν δικὸ μας πρῶτα, κι’ ἀειντε τώρα ἐσù νὰ τὸν ζητήσης!...

Τὸν κρύβαμε λοιπὸν τὸν σήμαντρο σέ καλὸ μέρος καὶ τὸ πρωΐ τῆς Παρασκευῆς «σχωρνούσαμε» γιὰ τελευταία φορά. «Υστερα γυρίζαμε στὰ σπίτια τῶν παιδιῶν καὶ «μαζεύαμε τὰ φαγητά», ἀλεύρι, λάδι, φασόλια, ρύζι. Ἐκεῖνο ποὺ προσέχαμε ἦταν τὸ ζύγισμα τοῦ λαδιοῦ, νὰ στραγγίζῃ καλὰ τὸ λαδερό. Οἱ Κατωμαχαλῖτες ποὺ εἶχαν μπροστὰ στὰ μάτια τους τὴν Ἀγορά, ἐκαμναν καὶ κομμιὰ γύρα στὰ μαγαζιὰ γιὰ λίγο λάδι (ἦταν ἀκριβὸ 45 δραχ. ἡ ὄκα) κι’ ὁ Κατσένης – σχωρεμένος νᾶναι – πότε ἀπὸ ντροπή, πότε ἀπὸ φιλότιμο, τοὺς στράγγιζε λίγο μὲ τὸ λαδερό.

Ἀφοῦ μαζεύαμε τὰ φαγητά, τὰ δίναμε στὸ σπίτι ποὺ θὰ κάναμε τὸν Ἀλάζαρο, μὲ τὴν κρυφὴ παραγγελιὰ νὰ εἴναι λίγο φτενὰ (λεπτὰ) τὰ πέτουρα καὶ καλολαδωμένα, καὶ ἀκολούθως τραβούσαμε γιὰ τὸ Σχολεῖο. Ἀλλὰ ποὺ μυαλὸ γιὰ μάθημα!! Ὁ νοῦς μας ἐταξίδευε στὸν Ἀλάζαρο καὶ στὰ τραγούδια...

Τὴν Παρασκεὴ τὸ βράδυ, μ’ ἓνα πιάτο στὸ χέρι, ψωμί, κουτάλι, πηρούνι, πετσέτα, μαζευόμαστε στὸ ώρισμένο σπίτι κι’ ἀρχίζαμε τὰ παιχνίδια. Ὁλο τὸ χωριὸ βούιζε ἀπὸ χαρωπὲς φωνές.

Τὶ χαρά, τὶ γέλια, τὶ ἀγαλλίασις!! Ἀργὰ στρώναμε τραπέζι. Πρῶτα κόβαμε τὴν πίττα. Προσεκτικὸ τὸ μαχαλῆρι τοῦ Ἀρχηγοῦ χάραζε καὶ ἔκοβε στὸ τεψὶ τὰ φελιά, ὅλα ὅμοια, ὀσχέτον ἀν καμμιὰ φορὰ τοῦ... ξέφευγε ἐπίτηδες! Καὶ γιὰ νὰ μὴ ὑπάρχουν παράπονα πὼς ἕνας πῆρε μεγάλο κι ἄλλος λίγο μικρότερο φελί, ὁ Ἀρχηγὸς ἔβγαζε ἕναν ἔξω ἀπὸ τὴ πόρτα, καὶ, δείχνοντας αὐτὸς τὰ φελιὰ ἕνα ἕνα, τοῦ ἔλεγε:

«Τοῦτο;»

— Τοῦ Σπύρου Μπάρκη, ἀπαντοῦσε ἔκεīνος. Ἀλλά, ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, καμμιὰ φορὰ ὁ Ἀρχηγὸς σὲ συνεννόηση μὲ ἔκεīνον ἔλεγε:

«Τοῦτο;» — Τοῦ... τάδε.

«Τοῦτο Κώστα;» — Τοῦ Χρίστου Μπάρκη.

‘Η παραπανίσια λέξη «Κώστα» ἔδειχνε πὼς τὸ φελὶ αὐτὸ φαινόταν πὼς ἦταν λίγο μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἄλλα! Τί ώραίες ἀναμνήσεις, τί παιδικὴ ἀφέλεια! Καὶ γινότανε νοστιμώτατα οἱ πίττες μὲ ρύζι.

Κι ἂν τύχαινε νάχουν μέσα καὶ φρέσκα κρεμμυδάκια (ὁ Κήτας Τέρτσης ἦταν... μὰννα σ’ αὐτὰ νὰ ξεπατώνη τοὺς κήπους τοῦ κάτω μαχαλᾶ), γινότανε ἀκόμη πιὸ ώραία!

Ἀργὰ τὴ νύχτα γυρίζαμε τὰ σπίτια τοῦ μαχαλᾶ μας. Ὁλο τὸ χωριὸ ἀντηχοῦσε ἀπὸ τὰ τραγούδια, κουδούνια, γαυγίσματα σκύλων. Ντροπὴ ἦταν νὰ μᾶς «πάρουν κανένα σπίτι» παιδιὰ ἄλλου μαχαλᾶ. Γινότανε σαματᾶς, σπάσιμο αὐγῶν, ὀσχέτως ἀν τὴ Δευτέρα ἔσπαγε στὰ χέρια μας ἡ κρανίσια βέργα τοῦ Δάσκαλου τοῦ Ρεμπέλη.

Μεσάνυχτα γυρίζαμε σπίτι καὶ κουρασμένοι πέφταμε στὸν ὕπνο. Πρωὶ ἐπρεπε νὰ σηκωθοῦμε γιὰ νὰ γυρίσωμε τὰ ἄλλα σπίτια τοῦ χωριοῦ. Κι ἐδῶ οἱ μεγαλύτεροι συνήθεια τὸ εἶχαν νὰ βάφουν μὲ καπνιὰ τοὺς μικροτέρους ἢ νὰ τούς ράβουν μὲ σακκορράφες μετα-

‘Ο Λάζαρος στή Βούρμπιανη προπολεμικά

Toū κ. NIK. X. ΡΕΜΠΕΛΗ

‘Ο Λάζαρος ή ‘Αλάζαρος (κατὰ τὸ ‘Αϊ—Γιώργης, ‘Αγιώργης) ήταν γιὰ μᾶς τὰ παιδιὰ ἡμέρα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. ‘Ημέρα πραγματικῆς γιορτῆς καὶ παιδικοῦ πανζουρλισμοῦ. ’Απὸ τὴ Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως τὰ παιδιὰ κάθε μαχαλᾶ μαζεύονταν τὸ βράδυ σ’ ἐνα μέρος, ἄναβαν φωτιά, τραγουδοῦσαν διάφορα λαζαρικὰ τραγούδια γιὰ νὰ τὰ μαθαίνουν καὶ τὰ μικρότερα παιδιὰ καὶ ἀργὰ «σχωρνοῦσαν τοὺς πεθαμένους». “Ἐνας δηλ. φώναζε τὰ ὄνόματα τῶν πεθαμένων καὶ οἱ ἄλλοι, γύρω ἀπὸ τὸ σήμαντρο ποὺ τὸν χτυποῦσαν ρυθμικὰ μὲ τὸ τσοκαντήρι, τραγουδοῦσαν :

Νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ του
κι’ ὅλη ἡ φαμπιλιά του
Κύριε ἐλέησὲ τον
Θεὲ μου σχωρεσὲ τον.

”Ἐτσι οἱ Σαρσαδῖτες μαζεύονταν καὶ σχωρνοῦσαν στὸ Κελλί, οἱ Σιομπαδῖτες στὸν ‘Αϊ-Γιώργη, οἱ Ἀποστολῖτες στὸν ‘Αϊ-Χαράλαμπο, οἱ ‘Αγιαννῖτες στὴν ὁμώνυμη ἐκκλησιά, οἱ Μπούκηδες στῆς Τσέλως καὶ οἱ Βουρβαρῖτες στὸν ‘Αϊ-Νικόλα.

”Ἄσ σημειωθῆ γιὰ τήν ‘Ιστορία, ὅτι πρῶτα-πρῶτα σχωρνοῦσαν τὸν «Γεώργιο τὸν Βασιλιὰ τὸν Πρῶτο» ὕστερα τὸν Χαρίλαον Ζῆκον (εὐεργέτην τῆς Βούρμπιανης) καὶ ἐν συνεχείᾳ τοὺς πεθαμένους τοῦ μαχαλᾶ. Κι’ ἐκεῖνος ποὺ φώναζε τὰ ὄνόματα ἐπρεπε νὰ τὰ φω-

» Νικόλαος ζήσῃ ώσαύτως.
» παναγιώτης φάκας μάρτυρας =
» χαράλαμπος ’Ι. πα(πᾶ) ρίζου μαρτυρῶ ὅτι ίσον ἀπαράλακτον ἔστι.

† ‘Ο Ἀπολλωνιάδος Χριστοφόρος ὑποβεβαιοῖ ὅτι ίσον ἀποράλακτον ἔστι».

νάζη δυνατά, νὰ τ’ ἀκούσῃ ὅλος ὁ μαχαλᾶς, καὶ πρὸ πάντων μερικὲς στριμμένες γριές, ποὺ κάθονται ἐπίτηδες ὡς ἀργὰ τὸ βράδυ στὸ παράθυρο γιὰ νὰ ἀκούσουν τὰ ὄνόματα, μήπως ξεχάσουν τὸν μακαρίτη τους!... Κι’ ἀν συνέβαινε κάτι τέτοιο, ἔ.... τότε δὲν εἶχε αύγὸ τὴν ἡμέρα τοῦ Λαζάρου, κι’ ἀν ἔδιναν θὰ διάλεγαν κανένα κλούβιο! Κάθε βράδυ λοιπὸν «σχωροῦσαν τοὺς πεθαμένους», καὶ ἐκεῖ γύρω ἀπὸ τὴ φωτιὰ θὰ ἐπρεπε νὰ συζητήσουν σὲ ποιὸ σπίτι θὰ «κάμουν τὸν ‘Αλάζαρο», δηλαδὴ σὲ ποιὸ σπίτι θὰ μαζευτοῦν, θὰ μαγειρευτοῦν τὰ φαγητὰ καὶ θὰ κοιμηθοῦν ξημερώνοντας τοῦ ‘Αλαζάρου. Θὰ ἐπρεπε νὰ ὑπολογίσουν ἐπίσης τὶ φαγητὰ θὰ φιάσουν, πόσες πίττες (μπουρέκια), πόσο λάδι θὰ πάη στὸ κάθε μπουρέκι γιὰ νὰ μὴ πέσουν ἔξω στοὺς ὑπολογισμούς.

Καὶ θυμᾶμαι, σὰν νᾶταν χθές, τὸν Χρῆστο Μπάρκη, ’Αρχηγὸ τοῦ Ἀπόστολου μαχαλᾶ κατὰ τὸ 1936 (ἡμουν δὲν ἥμουν 8 χρονῶν) ποὺ κάθε βράδυ λογάριαζε καὶ ξαναλογάριαζε τὸ λάδι ποὺ θὰ χρειασθῆ γιὰ τὰ μπουρέκια καὶ τὴ φασολάδα, γιὰ νὰ βγάλῃ στὸ τέλος μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν ὅτι πέφτει στὸ κάθε παιδὶ νὰ δώσῃ ἀπὸ 75 δράμια... ἐρμόλαδο «ἄν θέλωμε, κατὰ τὴν στερεότυπη ἐκφραστὴ τοῦ Χρίστου, νὰ φᾶμε καλολαδωμένες πίττες». Καὶ ἔνα ἄλλο βράδυ θυμᾶμαι ποὺ δώσαμε ὁ καθὲνας ἀπὸ 7 δεκάρες, γιὰ νὰ ἀγοράσωμε κάνα δυὸ μπακέττα τσιγάρα γιὰ τὸν Μᾶρκο Βλάχο, ποὺ θὰ μᾶς ἔδινε μεγάλα κουδούνια, ἀπαραίτητα γιὰ τὸν ‘Αλάζαρο. Τὶς ἥμέρες αὐτὲς ἐπρεπε κάθε παιδὶ νὰ φροντίσῃ νὰ κόψῃ μιὰ «τζομπανίκα» η «τζουμάκα» ἀπὸ

στὸ γιοφῦρι. 'Ο 'Αῶος κυλοῦσε καμαρωτὸς μ' ὅλη του τὴ δύναμη ἀπ' τὴ Βωβοῦσα πρὸς τὴν Αὔλῶνα. Τὰ πρῶτα πουλιὰ φάνηκαν ψηλὰ καὶ χαιρούταν μὲ μᾶς τὴν ὥμορφη μέρα, μὲ τὰ τιτιβίσματά τους. Κι' ἀπ' τὰ δύο μέρη τῆς χαράδρας ζερβά, δεξιά, πανύψηλα βουνὰ μὲ ἔλατα καὶ πεῦκα μπηγμένα στὰ βραχάκια, ἀπὸ σπόρους ποὺ κάποτε τοὺς πῆρε ὁ ἀέρας καὶ τοὺς ἀπόθεσε ἐκεῖ στὰ πιὸ ἀπόκρημνα σημεῖα, ἔδωναν μιὰ μαγευτικὴ εἰκόνα στὴ φύση κι' ἀποροῦσε κανένας γιὰ τὸ θαυμάσιο αὐτὸ ἔργο της. Μόνο ἀγριοκάτικα καὶ ἄλλα θεριὰ πατοῦσαν ἐκεῖ ἀπάνου. 'Ησυχία παντοῦ, καὶ μόνο ἡ βουὴ τοῦ ποταμοῦ ἀκούγονταν. "Οσο προχωροῦσαμε, τόσο τὸ θέαμα γινόταν πιὸ ἐνδιαφέρον. 'Ο ἥλιος κατηφόριζε. "Ενα ἄρωμα ξεχύνονταν ἀπὸ κάθε λογῆς ἀγριολούλουδα κι' ἔκαναν τὸ διάβα μας πιὸ εὐχάριστο. Μᾶς ἔδινε κουράγιο. Τὸ Μοναστῆρι φάνηκε. Νομίσαμε ὅτι μ' ἔνα τέντωμα τοῦ χεριοῦ θὰ τ' ἀγγίζαμε. Τὰ μάτια μας μᾶς ξεγέλασαν. Στὸ φράγμα ὁ καλὸς δρόμος τελείωνε. 'Απὸ δῶ καὶ πέρα ἄρχιζε ἡ μεγάλη κούραση. Τὰ μάτια μας δὲν χόρταιναν τὸ μεγαλεῖο. Καινούργια μέρη, καινούργια βοτάνια, διάφορα σχήματα δέντρων, ἵσια, κυρτά, σὲ διαφορετικὲς διευθύνσεις, καθένα μὲ τὴ δική του ἔκφρασι. Δυὸς ἀγριοπερίστερα στάθηκαν δίπλα μας.

'Ο ἥλιος διαρκῶς ἀνηφόριζε καὶ χτύπαγε τὰ μάτια μας. Δυὸς ξυλοκόποι πήγαιναν ἀντίθετα μ' ἐμᾶς.

Οὕτε καταλάβαμε πῶς φτάσαμε. 'Απὸ κεῖ τὸ θέαμα ἦταν ἀπερίγραπτο. 'Η βοὴ τοῦ 'Αώου διπλασιάστηκε. 'Η φύση μὲ τὴν ἀγριότητα μᾶς εἶχε ἀγκαλιάσῃ καὶ μᾶς εἶχε ἀποροφήσει. 'Η «Γκαμήλα» μιὰ θεόρατη κορφή, διατηροῦσε τὸ χιόνι της, κι' οἱ πιὸ ἄφοβοι ἀνέβαιναν στὸ βουνὸ γιὰ νὰ κόψουν τσάι, ἀρωματισμένες φράουλες καὶ νὰ βγάλουν ρίζες ἀπὸ σαλέπι.

Τὸ ἔκκλησάκι, ἡ Παναγιά, ἔστεκε μετέωρο, καλοφτιαγμένο, φυλακισμένο ἀνάμεσα στὴ χαράδρα. Κρῦα νερὰ κυ-

λοῦσαν ἀδιάκοπα.

'Ο Καλόγερος, αὐστηρὸς σ' ὅλα του, μᾶς ὑποδέχτηκε μὲ καλωσύνη, κι' ἔκανε ὅτι τοῦ ἦταν δυνατὸν νὰ μὴ μᾶς λείψῃ τίποτα. Θαυμάσαμε τὰ ἔργα του, ποὺ τὰ δημιούργησε μὲ τόσους κόπους καὶ μὲ τόσο λίγα χρήματα. Σὰν νὰ ἔβλεπε κάτι ποὺ δὲν ἦταν σύμφωνο μὲ τὰς πεποιθήσεις του σταυροκοπιόταν καὶ παρακαλοῦσε τὸν "Ψιστο". "Εκανε πολλὲς νηστεῖες, κι' ὅμως εἶχε περισσότερες δυνάμεις ἀπὸ μᾶς. Μιλοῦσε γιὰ Προφῆτες, γιὰ ἀσκητές, γι' ἄλλα μακρυνὰ κι' ἀπόμερα Μοναστήρια, γιὰ τὸ Μοναστῆρι ποὺ τὸ κατάστρεψαν οἱ Γερμανοὶ καὶ στὴ θέσι του χτίστηκε καλύτερο.

'Η μέρα πέρασε τ' ἀστρα φάνηκαν. 'Η νύχτα σκέπτασε μὲ τὸ μαβί της πέπλο καὶ τὶς δυὸ πλαγιὲς τῆς χαράδρας. Παντοῦ βασίλευε σιγή. Κάπου κάπου καμμιὰ φωνὴ ἀγριού ζώου. Τὸ ἄρωμα ἀπὸ τὰ πεῦκα καὶ τὰ ἔλατα ξεχύνονταν τριγύρω. "Εννοιωθεὶς τὸν ἔαυτό σου σ' ἄλλον κόσμο. Κοντὰ στὸ Θεό. Τ' ὀλοστρόγγυλο φεγγάρι πρόβαλε, κι' ἡ μιὰ πλαγιὰ φωτίστηκε, ἐνῷ ἡ ἄλλη ἦταν ντυμένη στὰ μαῦρα. Τὸ ἀγρυπνο μάτι δὲν χόρταινε. 'Ο Καλόγερος χτύπησε τὴν καμπάνα κι' ὅλοι τρέξαμε νὰ προσευχηθοῦμε.

Χαιρετήσαμε τὸν Καλόγερο μὲ τὴν ὑπόσχεσι πώς γρήγορα καὶ πάλι θὰ εἴμαστε κοντά του.

Οἱ δυὸ μέρες ἐκεῖ μᾶς εἶχαν ἀλλάξει τὴν ψυχή. Νοιώθαμε τόσο διαφορετικοί. Σπάνια νοιώθεις ἔτσι τὸν ἔαυτό σου! Λίγες καλὲς στιγμὲς ποὺ μένουν γιὰ πολὺ στὴ μνήμη σου. Τὶς ζεῖς ὅταν τὶς ἀναπολύσεις καὶ ἡ ψυχή σου ζητάει νὰ συνδεθῇ καὶ πάλι μ' ἐκεῖνο ποὺ ἔζησες.

Κατηφορίζαμε γιομάτοι ὅρεξι, ἀνάλαφροι, μὲ τραγούδια γιὰ τὴν Κόνιτσα. Κουρασμένοι μὰ ίκανοποιημένοι. Μιὰ καλὴ ἀνάρνηση ποὺ θὰ διατηρήσουμε ως τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ξαναδοῦμε αὐτὸ ποὺ χάσαμε τόσο γρήγορα.

Θ. Κολοκοτρώνης

ξύ των ή καὶ μὲ τὶς κουβέρτες, κι ἥταν νὰ σκάη κανεὶς στὰ γέλια, σὰν ἔβλεπε παιδιὰ ἀγουροξυπνημένα νὰ τινάζωνται ἐπάνω στὸ προσκλητήριο τοῦ Ἀρχηγοῦ «Σηκωθῆτε» καὶ νὰ σέρνουν μαζί των κουβέρτες καὶ προσκέφαλα! Τί γέλια, τί χαρές!

Γυρίζαμε ἔπειτα τὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ. «Ἐνας ἥταν ταμίας, ἔνας κρατοῦσε τὴν εἰκόνα τοῦ Λαζάρου κι ἄλλος τὰ μαλάθα (καλάθι) μὲ τ' αὐγά. Γιὰ κάθε μέλος τοῦ σπιτιοῦ λέγαμε ξεχωριστὸ τραγούδι. Ζεχωριστὸ γιὰ τὸν νοικοκύρη, τὴν νοικοκυρά, τὸν γέροντα, τὸν ξενητεμένο, τὰ νιόγαμπρα, τὸ παιδί κ.λ. κ.λ.

Κουρασμένοι καὶ πεινασμένοι γυρίζαμε τὸ μεσημέρι σπίτι. Καὶ τρώγαμε (πίττα, φασόλια, ριζόπιττα). Κατόπιν ὁ Ἀρχηγὸς μετροῦσε τὰ λεφτὰ καὶ τὰ αὐγὰ καὶ κανόνιζε πόσα θὰ πάρη ὁ καθένας. Φυσικά, τὰ περισσότερα ὁ Ἀρχηγός. Κι ἀν κανένας μικρὸς παρεπονεῖτο πῶς πῆρε μόνον 3 αὐγά, ὁ Ἀρχηγὸς μὲ αὐστηρὸν ὑφος τοῦ ἔλεγε: «Σφίξε τα νὰ γίνουν 6».

«Ἔτσι τέλειωνε ὁ Ἀλάζαρος πού, ἐπαναλαμβάνω, ἥταν γιὰ μᾶς ἡμέρα μοναδικῆς χαρᾶς καὶ διασκεδάσεως!...

Σήμερα ὅμως τί γίνεται; Σχεδὸν τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά. «Ο πόλεμος τοῦ 1940 καὶ ἡ Κατοχὴ ἔκαμαν ὡστε νὰ λησμονηθοῦν καὶ νὰ ἐγκαταλειφθοῦν ὅλα αὐτά! Σήμερα γυρίζουν τὰ παιδιὰ τὸ Σάββατο στὰ σπίτια, λέγουν ἔνα δυο τραγούδια (τὰ περισσότερα, ἀλλοίμονρν, ἔχουν λησμονηθῆ!..), καὶ τίποτε ἄλλο. Καμμιὰ φορὰ μαζεύουν μόνον φασόλια καὶ τρώγουν ὅλα μαζὶ τὸ μεσημέρι τοῦ Σαββάτου.

Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ἐπανέλθωμεν στὰ ώραὶα ἔθιμα τοῦ προπολεμικοῦ Λαζάρου, νὰ τὸν γιορτάζουν τὰ παιδιὰ ὅπως τὸν γιορτάζαμε ἐμεῖς προπολεμικά. Θὰ πρέπει τὰ ἔθιμα αὐτὰ καθὼς καὶ ἄλλα νὰ ξαναζωντανέψουν, νὰ ἀναστηθοῦν, νὰ ἔλθουν πάλι στὴν ἔπιφάνεια. Καὶ τοῦτο γιὰ τὴν χαρὰ τῶν

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΣΤΟΜΙΟΥ

Οἱ πρῶτες ἄζωες ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου ἀρχισαν νὰ χαϊδεύουν τὴν τελευταία κορφὴ τῆς Νεμέρτσικας, Δὲ θάταν περισσότερο ἀπὸ πέντε. Τὸ πρωΐνὸ κρῦο ἀεράκι ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ τὴν Τύμφη περόνιαζε τοὺς πρώτους διαβάτες, κι ἀς εἶχαμε μπεῖ στὸν Ἰούλιο.

«Ἐτοιμοι, μὲ τὶς χτεσινοβραδυάτικες προετοιμασίες, γιὰ τὸ ξεκίνημα στὸ Μοναστῆρι. Δυὸς ὄλακερες ὠρες, ἀνάλογα μὲ τὸ φόρτωμα καὶ τὴν ἀντοχὴ τοῦ καθενός. Θᾶχαμε καὶ ἐμπόδια. Λίγος ἵσιος δρόμος κι' ὕστερα ἀνηφοριές, κατηφοριές, κι' ὅλο πέτρα. Μὰ σὰν ὁ νοῦς μας πήγαινε στὸ μεγαλούργημα ποὺ θ' ἀπολάμβαναν τὰ μάτια μας, βγάζαμε αὐτὴ τὴν ἰδέα ἀπὸ τὸ μυαλό, καὶ τὰ πόδια μας διαρκῶς φτερούγιζαν. Ή ἐπιθυμία μας αὐτὴ διψασμένη ἀπὸ πολὺ καιρὸ γινόταν τώρα πραγματικότητα.

Μὲ τὶς ἀρβύλες, καὶ τὰ ταγάρια στὸν ὄμο, μὲ χαμόγελα ποὺ πρόδιναν ἴκανοποίησι ξεκινήσαμε.

—Στὸ καλὸ παιδιά, μουρμούρισε ἡ Κυρὰ Λέγκω πίσω ἀπ' τὸ καγκελωτὸ παράθυρο, ποὺ συνήθιζε νὰ ξυπνάει ἀπ' τὰ χαράματα. Νὰ πᾶρτε αὐτὸ τὸ μπουκαλάκι μὲ τὸ λάδι γιὰ τὴ χάρι τῆς Παναγιᾶς, καὶ μὴν λησμονήσετε νὰ τὸ δώσετε τοῦ Καλόγερου, τοῦ Παΐσιου. Φχαριστῶ καὶ νᾶχετε τὴν εὔχή μου.

Πήραμε τὴν κατηφοριὰ καὶ φτάσαμε μικρῶν παιδιῶν, γιὰ τὸ καλὸ τῶν χωριῶν μας, γιὰ τὴν ἀναβίωση ώραίων ἔθιμων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ μας, ποὺ ἐνσαρκώνουν πόθους, ἀγωνίες, ἀναμνήσεις, χαρές, ξεφαντώματα, καὶ ποὺ συνθέτουν ὅ λα μαζὶ πλούσια λαογραφικὰ στοιχεῖα, ἀπαραίτητα γιὰ τὴν πρόοδο καὶ προκοπὴ τῆς μικρᾶς γενέτειρᾶς μας πού λέγεται ΧΩΡΙΟ.

Νικ. Χ. Ρεμπέλης

τιμωρία του γιὰ τὴν ἔξαπάτησι.

’Ο Γούσιας ποὺ εἶχε προετοιμάσει τὴν συμπάθεια τοῦ Κατῆ μὲ τὴν παρέα ποῦ ἔκαμαν στὸ πιοτό, δυὸ ἡμέρες πρὸ τῆς δίκης πῆγε πρωΐ—πρωΐ στὸ σπίτι τοῦ Κατῆ. ’Απὸ τὴ χαραμάδα ποῦ εἶχε ἡ πόρτα εἶδε ὅτι ἦταν μέσα ὁ Κατῆς.

Κρατοῦσε σ’ ἓνα κόκκινο μανδύλι 5—6 αὐγὰ καὶ σ’ ἓνα σακκουλάκι λίγο καφὲ φρεσκοκομένο.

Χτυπάει τὴν πόρτα καὶ λέει ὅτι θέλει νὰ ἴδῃ τὸν Κατῆ. ’Ακούει μιὰ φωνὴ νὰ τοῦ λέει ὅτι δὲν εἶναι μέσα ὁ Κατῆς. ’Ο Γούσιας τοῦ ἀπαντᾶ.

—Κατῆ ἐφένδη ἐγὼ σὲ εἶδα ἀπὸ τὴ χαραμάδα καὶ σοῦ ἔφερα λίγα φρέσκα αὐγὰ ἀπὸ τὶς κόττες μου καὶ λίγο ταζέτκο καφὲ ποῦ τὸν ἔκοψε ἡ Γούσινα.

’Ο Τοῦρκος δικαστής, συνηθισμένος ὅπως φαίνεται στὸ μπαξίσι, τοῦ ἀνοιξε πρόθυμα τὴν πόρτα. Πῆρε τὰ αὐγὰ καὶ τὸν καφὲ καὶ τὸν εὔχαριστησε τὸν Γούσια.

—Κατῆ ἐφένδη μου τοῦ λέει ὁ Γούσιας, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσης καὶ σὲ μιὰ ὑπόθεσί μου ποῦ εἶναι στὰ χέρια σου καὶ τοῦ ἔξιστορεῖ τὴν ὑπόθεσι ποῦ εἶχε μὲ τὸν Ζεϊνέλ.

’Ο Κατῆς, μὲ τὴν ἐλαστικὴ συνείδησι ποὺ εἶχε, θέλησε νὰ ἔξυπηρετήσῃ τὸν Γούσια καὶ τοῦ λέει.

—Καλὰ βρὲ Γούσια. Κύτταξε ἐσὺ νὰ πῆς στὸ Δικαστήριο ὅτι ἐπέμεινες νὰ τοῦ δώσης ἀπὸ τὰ γερὰ ὑφάσματα, ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν ἥθελε νὰ σὲ ἀκούσῃ μὲ κανένα τρόπο καὶ ἐπέμεινε νὰ πάρῃ ἀπὸ τὰ ὑφάσματα ἐκεῖνα ποὺ ἦταν ὄμορφα.

”Ηρθε ἡ ἡμέρα τῆς δίκης. Σοβαρὸς καὶ βλοσυρὸς ὁ Κατῆς ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἔδρα του ἀκουσε πρῶτα τὸν Ζεϊνέλ ποὺ τοῦλεγε ὅτι τὸν ἔξαπάτησε ὁ Γούσιας δίδοντας του ὑφασμα χωνεμένο καὶ ἐπιδείκνυε καὶ τὸ ἀνοιγμένο παντελόνι.

—Σήκω ἐπάνω κατηγορούμενε λέει ὁ Κατῆς στὸν Γούσια. Γιατὶ τὸν ἔξαπάτησες τὸν Ζεϊνέλ;

’Ο Γούσιας ἀτάραχος τοῦ ἀπαντᾶ.

—Ἐγὼ Κατῆ ἐφένδη ἐπέμεινα στὸν

Θέμεωντα

Σημειοῦμεν μὲ ἴδιαιτέρανίκανοποίησιν τὸ γεγονὸς τῆς ἐνάρξεως τῶν ἔργασιῶν τοῦ τυροκομείου τῆς Κονίτσης καὶ ἐκφράζομεν καὶ ἡμεῖς τὰς εὐχαριστείας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διότι τὸ ἔργον τοῦτο ἀποτελεῖ μεγάλον σταθμὸν ποὺ θὰ συντελέσῃ στὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς περιφερείας μας. Μόνον μὲ τοιαύτην Κρατικὴν μέριμναν καὶ συστηματικὴν ἔργασίαν τῶν κατοίκων θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀνάπτυξις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων καὶ θὰ σταματήσῃ ἡ συνεχῶς παρατηρουμένη ἐγκατάλειψις τῶν χωριῶν μας ἀπὸ τοὺς κατοίκους των καὶ ἡ μετανάστευσίς των εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ἡ καὶ εἰς ἄλλα κράτη, ὅπως δυστυχῶς τελευταίως παρατηρήθη ἀθρόα τοιαύτη εἰς Γερμανίαν.

* *

Στὸ σημερινὸ τεῦχος ὁ ἐκ τῆς ἐπαρ-

Ζεϊνέλ νὰ μὴ τὸ πάρῃ τὸ ὑφασμα αὐτὸ γιατὶ καὶ ἐγὼ δὲν εἶχα πεποίθησι γιὰ τὴ στερεότητά του καὶ ἐπέμεινα νὰ διαλέξῃ ἓνα ἀπὸ τὰ γερὰ ὑφάσματα.

’Εκεῖνος δὲν θέλησε νὰ μὲ ἀκούσῃ, τὸν θάμπωσε ἡ ὡμορφιὰ αὐτουνοῦ τοῦ ὑφάσματος. ’Εγὼ ἔκαμα ὅτι μποροῦσα νὰ μὴ τὸ πάρῃ γιατὶ καὶ φίλος μου εἶναι ὁ Ζεϊνέλ. Τὶ φταίω ἐγὼ, Κατῆ μου, ποῦ δὲν μὲ ἀκουσε.

”Υστερα ἀπὸ αὐτὴ τὴ ἀκροαματικὴ διαδικασία λέει ὁ Κατῆς ἀπευθυνόμενος οτὸν Ζεϊνέλ.

—Φτοῦ σου νὰ χαθῆσ βρὲ καὶ τὸν φτύνει. Δὲν ντρέπεσαι νὰ ὁμολογῆς μπροστὰ στὸ Δικαστήριο ὅτι ἐσένα Τοῦρκο σὲ γέλασε ἓνας Ρωμηός; Τῷριξε στὸ ἐθνικὸ φιλότιμο ὁ Κατῆς καὶ ἀθώωσε τὸν κατηγορούμενο.

’Ο Γούσιας τὴν πῆρε τὴν βεβάνζ. ’Η Ρωμαΐκη ἔξυπνάδα ἐθριάμβευσε.

Τὴν ἀνωτέρω ἱστορία μοῦ τὴν διηγήθηκε ὁ κ. Νικόλαος Τσάκας ποὺ τὴν εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Γούσια Παπακώστα.

ΤΑΚ. ΠΑΠ.

Δάλιες
Διβεργασες
Γροιες

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΖΕΪΝΕΛ

Έκει πού σήμερα είναι τὸ ξενοδοχεῖον «ἡ Πίνδος» τοῦ Παπαχρηστίδη ἥταν στὸ καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας τὸ Χάνι τοῦ Γιάννη Λούπα. Φημιζόταν ὅτι εἶχε καλὸ τσίπουρο καὶ καλὸ μεζέ. "Ενας νεοφερμένος Κατῆς (Είρηνοδίκης) ποῦ τοῦ ἄρεσε τὸ πιοτὸ τὸ εἶχε μυρισθῆ ἀπὸ τὸ Δερβὶς Κιαμὴλ ποῦ κι' αὐτὸς τὸ ἔτσουζε τὸ ρακὶ καὶ πήγαινε τὰ βράδυα τακτικά. Έκεī γνωρίσθηκε καὶ μὲ τὸν μακαρίτη τὸν Γούσια Παπακώστα, ὁ ὅποιος πήγαινε ἐπίτηδες γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν συμπάθειά του γιατὶ εἶχε μιὰ ὑπόθεσι ποῦ θὰ τὴν δίκαζε ὁ Κατῆς. Μάλιστα ὁ Γούσιας γιὰ νὰ δείξῃ στὸν Κατῆ ὅτι ἥταν ἀνώτερος ἀπὸ αὐτὸν στὸ πιοτό, ζητοῦσε ἀπὸ τὸν Γιάννη Λούπα νὰ τοῦ φέρνῃ τὸ τσίπουρο ὅχι σὲ μικρὸ ποτηράκι, ἀλλὰ σὲ μεγάλο τοῦ νεροῦ, μὲ τὴν συμφωνία νὰ μὴ τοῦ βάζῃ μέσα τσίπουρο ἀλλὰ νερό. Ή παρέα αὐτὴ καὶ τὰ ἀστεῖα τοῦ Γούσια ἐδημιούργησαν τὴν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν τοῦ Κατῆ.

Καὶ τώρα ἡ ὑπόθεσις ποῦ ἔπρεπε νὰ τακτοποιηθῇ.

Ο Γούσιας εἶχε δώσει τὸ ρώλόγι του γιὰ ἐπισκευὴ στὸν Τοῦρκο ρωλογᾶ Ζεϊνέλ. Πλήρωσε 20 γρόσια γιὰ τὴν ἐπισκευή, δηλαδὴ τὴν ἀκριβοπλήρωσε. Τὸ ρωλόϊ ὕστερα ἀπὸ δυὸ ἡμέρες ἔπαψε νὰ δουλεύῃ Ἀποδείχτηκε ὅτι δὲν ἔγινε καλὴ ἐπισκευή. Παραπονέθηκε στὸν Ζεϊνέλ καὶ τοῦ ζητοῦσε νὰ τοῦ ἔπι-

στρέψῃ τὰ 20 γρόσια ποῦ τοῦ ἔδωσε.
Ἐκεῖνος δὲν τοῦ τὰ ἐπέστρεφε.

Πέρασε καιρός, ὁ Γούσιας δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ξεχάσῃ, τοῦ δόθηκε ὅμως μιὰ εὔκαιρία νὰ τὸν ἐκδικηθῇ.

Ο Γούσιας ἥταν ράπτης. Ἐφερνε καὶ ὑφάσματα διάφορα γιὰ ἀνδρικὰ κουστούμια. Στὴν παρακαταθήκη του εἶχε καὶ καλά, εἶχε καὶ ἄλλα ὅμορφα μὲν στὴν ἐμφάνισιν καὶ τοὺς χρωματισμοὺς ἀλλὰ λόγω τοῦ ὅτι ἥσαν παληὰ ἄνοιγαν εὔκολα. Ἡταν τὰ σκάρτα ποῦ τοῦ τὰ προμήθευαν ἐν γνώσει τους μὲ φθηνὴ τιμὴ οἱ Γιαννιῶτες Ἐβραῖοι.

Ο Ζεϊνέλ πῆγε στὸ Γούσια κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Ραμαζανιοῦ (περίοδον τῆς νηστείας τῶν Μωαμεθανῶν) γιὰ νὰ παραγγείλῃ νὰ τοῦ ἔτοιμάσῃ ἐνα καλὸ κουστοῦμι νὰ τὸ φορέσῃ στὴ μεγάλη τους γιορτὴ τὸ Μπαϊράμι, ποῦ ἥταν τὸ Πάσχα γιὰ τοὺς Μωαμεθανούς.

Κύτταξε τὰ ὑφάσματα ποῦ εἶχε ὁ Γούσιας στὸ μαγαζί του καὶ διάλεξε ἐνα ἀπὸ τὰ γερὰ ὑφάσματα.

Ο ἔξυπνος ὅμως Γούσιας τοῦ λέει.

—Ζεϊνέλ γιατὶ δὲν παίρνεις ἐνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐκλεκτὰ καὶ ὅμορφα ὑφάσματα ποῦ ἔχω ἔδω καὶ τοῦ δείχνει τὰ σκάρτα, τὰ χωνεμένα ὑφάσματα. Αύτὰ εἰναι γιὰ σένα. Τὶ θέλεις νὰ τὰ πάρουν οἱ χωριάτες τὰ καλά;

Νὰ μὴ τὰ πολυλογοῦμε τὸν ἔπεισε τὸν Ζεϊνέλ καὶ πῆρε ἐνα ἀπὸ τὰ σκάρτα ὑφάσματα. Τὸ κόλπο πέτυχε.

Τὸ ἕφτιαξε τὸ κουστοῦμι ὁ Γούσιας ὅσο μποροῦσε πειὸ ἄρτια τεχνικὰ καὶ τοῦ τὸ παρέδωσε τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης γιορτῆς.

Ο Ζεϊνέλ καμαρωτὸς πῆγε στὸ Τζαμὶ τὴν ἡμέρα τοῦ Μπαϊραμιοῦ. "Οπως τὸ ἐπέβαλε ἡ Θρησκεία του ἔκαμε διαρκῆ γονυκλισία, τὸ ναμάζι ποῦ ἔλεγαν οἱ Τοῦρκοι. Μέ τὸ τέντωμα ὅμως αὐτό, τὸ παντελόνι του ἀμέσως ἀνοιξε ἀπὸ τὸ πίσω μέρος καὶ φαινόταν τὸ σώβρακό του, πρᾶγμα ποὺ δημιούργησε θυμηδία στοὺς ἄλλους προσκυνητάς.

Ο Ζεϊνέλ ἐξαγριώθηκε ἀμέσως καὶ ὑπέβαλε αἴτησι στὸν Κατῆ ζητῶντας ἀποζημίωση ἀπὸ τὸν Γούσια καὶ τὴν

Εάν από την
πατρίδα

Κόνιτσα
10-5-1963
—Τὴν 28-
4-63 ἐπε-
σκέφθησαν
τὴν Κόνι-

τσαν οἱ Σύνεδροι τοῦ Ιου Σεμινα-
ρίου δασικῶν ἐφαρμογῶν Δυτικῆς Ἐλ-
λάδος, μετὰ τῶν κ.κ. Νομαρχῶν Ἰωαν-
νίνων, Ἀρτης, Θεσπρωτίας, Αἰτωλοα-
καρνανίας καὶ Εύρυτανίας, συνοδευόμε-
νοι καὶ ὑπὸ τῶν κ.κ. Τσαούση Διευ-
θυντοῦ Νομαρχίας Πρεβέζης Οἰκονό-
μου Δασάρχου Δωδώνης, Τζιλίνη Προϊ-
σταμένου δασοτεχνικῶν ἔργων Ἡπεί-
ρου, Ταγματάρχου κ. Κουλούρη καὶ
ἄλλων ἐπισήμων.

Τοὺς Συνέδρους ὑπεδέχθησαν οἱ
προϊστάμενοι τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ
ὁ κ. Δήμαρχος.

Μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ κ. Δη-
μάρχου καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ.
Γεωργούση Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουρ-
γείου Γεωργίας, ὁ Ταγματάρχης κ.
Κουλούρης παρουσίασεν τὸν Διοικητὴν

γενικὴ συνέλευσις τοῦ Συνδέσμου Κο-
νιτσιωτῶν ἐματαιώθη λόγῳ παρου-
σιασθέντος κωλύματος εἰς τὴν διάθε-
σιν τῆς αἱθούσης τοῦ ξενοδοχείου
ΜΠΑΓΚΕΙΟΝ. Διὰ νεωτέρας εἰδοποιή-
σεως τοῦ Διοικ. Συμβουλίου θέλει ὄ-
ρισθῇ προσεχῶς ἡ ἡμέρα τῆς συγκλή-
σεως τῆς γενικῆς συνελεύσεως.

— Ο κ. Ἀριστ. Γεωργίου Κολοβὸς
ἐγένετο πατὴρ ἄρρενος.

— Ἀφίχθησαν ἐξ Ἀφρικῆς οἱ κ.κ. Τά-
κης Ἀνδρ. Τσάνος καὶ Λάκης Χαρ. Μά-
λιακας καθὼς καὶ ἐκ Καΐρου ἡ κ. Ἀρ-
τεμισία Β. Σταύρου.

— Τὴν 21 Ἀπριλίου ἀπεβίωσεν ἐν
Ἀθήναις ὁ συμπατριώτης μας Τάκης
Ἡγουμενίδης τέως Διευθυντὴς τοῦ
Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμε-
λητηρίου Βόλου.

— Ἐγένετο ἡ βάπτισις τοῦ υἱοῦ τοῦ
Πέτρου Μ. Μπάκα πολιτικοῦ Μηχανι-
κοῦ εἰς ὃν ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦ παπ-
ποῦ του Μιχαὴλ. Ἀνάδοχος παρέστη
ἡ κ. Ὁλγα Γούναρη.

τοῦ 583 Τάγματος Ἀντισυνταγματάρ-
χην κ. Κολιόπουλον, ὁ ὅποῖος ἔχιστό-
ρησεν εἰς τοὺς παρισταμένους τὰ τῆς
περιφήμου μάχης τῆς Κονίτσης (25-12
47—3-1-48) καὶ ἐπέδειξεν εἰς αὐτοὺς
τὰς πέριξ τῆς πόλεως ἴστορικὰς τοπο-
θεσίας.

Ἄκολούθως οἱ σύνεδροι κατέθεσαν
στέφανον εἰς τὸ ἡρῷον τῶν πεσόντων
καὶ ἔψαλον ἀπαντεῖς τὸν ἔθνικόν μας
ὕμνον.

Εἰς τοὺς ἐπισκέπτας προσεφέρθησαν
εἰς τὴν Λέσχην ἀξιωματικῶν ἀναψυ-
κτικὰ καὶ ἀκολούθως οὗτοι παρηκο-
λούθησαν εἰς τὴν πλατεῖαν τοὺς ὑπὸ^{τοῦ} κ. Δημάρχου διοργανωθέντας πρὸς
τιμήν των λαϊκοὺς χορούς.

Μεταξὺ τῶν ἀφιχθέντων Συνέδρων
ἥσαν, ὁ Ἐπιθεωρητὴς δασῶν κ. Ἰωαν.
Γκουράτσης ὁ ὅποῖος ἔχρημάτισεν καὶ
πρῶτος Δασάρχης Κονίτσης (1925-27),
ὁ διευθυντὴς κρατικῆς ἐκμεταλλεύσεως
δασῶν κ. Γκίκας, ὁ διευθυντὴς δασο-
τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Μαργαρόπου-
λος, ὁ διευθυντὴς Α' διευθύνσεως δα-
σῶν κ. Οἰκονομίδης, οἱ ἐπιθεωρηταὶ
δασῶν κ.κ. Ἀνδρεόπουλος καὶ Σκαλ-
τσᾶς, ὁ συμπατριώτης κ. Πέτρος Δό-
βας ἐκπρόσωπος τοῦ Βασιλικοῦ Ἐθν.
Ἴδρυματος καὶ σύμβουλος τοῦ Ὑπουρ-
γείου Συντονισμοῦ μετὰ τῆς κυρίας
του, ὁ κ. Π. Πόγγης Γεν. Γραμματεὺς
τοῦ Β. Ἐθνικοῦ Ἴδρυματος καὶ Πρόε-
δρος τοῦ Ἐθν. Ὁργανισμοῦ Χειροτε-
χνίας, οἱ δασολόγοι κ.κ. Μίχος καὶ
Χαραλαμπίδης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀνώ-
τεροι δασικοὶ ὑπάλληλοι.

Οἱ ἀνωτέρω σύνεδροι καὶ λοιποὶ ἐπί-
σημοι ἐπισκέπται τὴν 7,30' μ.μ. ἀνε-
χώρησαν ἀποκομίσαντες ἀρίστας ἐντυ-
πώσεις ἐκ τῆς ἐπιφυλαχθείσης εἰς αὐ-
τοὺς ὑπόδοχῆς.

— Η πρωτομαγιὰ ἑορτάσθηκε ἐφέτος
μὲ γενικὴν ἔξοδον πρὸς τὴν ὑπαιθρον.
Οἱ Διάφορες ὄμάδες τῶν ἐκδρομέων με-
τέβησαν εἰς κατασκηνώσεις Πεκλαρίου,
Παναγίαν, Ἀγ. Βαρβάραν, Μονὴν Στο-
μίου καὶ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ γραφικοῦ
Βοϊδομάτη ὃπου ἐστήθησαν καὶ χοροὶ
μὲ τὴν συνοδείαν λαϊκῶν ὄργάνων. Ή

χίας μας καταγόμενος ιερεὺς κ. Γ. Πατσιος παρουσιάζει δύο καταλόγους προκώπων τῆς ἀδελφῆς τοῦ ιερομονάχου Χρυσάνθου Λαϊνᾶ, διὰ τῶν ὅποίων καθίστανται γνωστὰ καὶ τὰ ἔθιμα τὰ ὅποῖα ἐπεκράτουν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας.

Διὰ τὸν ιερομόναχον τοῦτον ἐγράψαμεν καὶ εἰς ἄλλα τεύχη ἐν συνόψει διὰ τὴν ζωὴν του. Κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ ιερέως κ. Πατσιος, ἐλπίζομεν ταχέως νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ χῶρος τοῦ περιοδικοῦ διὰ νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν παρ' αὐτοῦ δημοσιευθεῖσαν πραγματείαν εἰς τὴν «Ἡπειρωτικὴν Ἐστίαν.»

Πολλοὶ ἀσφαλῶς εἰς τὰ οἰκογενειακά των ἀρχεῖα θὰ κατέχουν ιστορικὰ καὶ λαογραφικὰ κείμενα ἢ ἐμφάνισις τῶν ὅποίων εἶναι πολύτιμος. Εἶναι δὲ μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ ἐμφανισθοῦν ταῦτα διὰ τῆς «Κονίτσης». «Ἄς μὴ ἀμελήσουν οἱ κατέχοντες νὰ θέσουν ταῦτα εἰς τὴν διάθεσίν μας.

* *

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 2 τεῦχος ἐσημειώσαμεν τὴν ἡμέρα τῇ ἐκδόσει τοῦ περιοδικοῦ εὐγενῆ χειρονομίαν τοῦ ἀντιστρατήγου καὶ πρώην Πρωθυπουργοῦ νῦν δέ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ Οίκου τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, κ. **Κωνσταντίνου Δόβα.**

«Οὗτος καὶ πάλιν ἀποδεικνύει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Κόνιτσαν καὶ τὸ περιοδικό μας διὰ νέας χρηματικῆς βοηθείας. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωκῶν «Ο ΑΩΟΣ» οὗτινος ὁ κ. Κ. Δόβας τυγχάνει ἐπίτιμος Πρόεδρος, ἐκφράζει καὶ πάλιν τὰς θερμάς του εὐχαριστίας πρὸς αὐτόν.

* *

«Οπως γράφουμε καὶ στὸ κύριο ἀρθρο τοῦ παρόντος τεύχους τὸ πρῶτο ἔτος ἔκλεισε χωρὶς τὰ ἔσοδα νὰ καλύψουν τὰ ἔξοδα τοῦ περιοδικοῦ. Εἰς προσεχὲς τεῦχος θὰ δώσωμεν λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν ἐσόδων καὶ ἔξόδων, ὅπως ἄλλως τε ἀπὸ τὸ πρῶτον φύλλον ἔχομεν ὑποσχεθῆ. «Ἄς τὸ κατανοήσωμεν δλοι μας ὅτι πρώ-

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν Κυριακὴν 19 Μαΐου ἐ. ἔ. ἐπραγματοποιήθη ἡ ἀναγγελθεῖσα ἐκδρομὴ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν εἰς Δελφοὺς διὰ δύο Πούλμαν. «Ἐλαβον μέρος 70 ἄτομα. Ή ἡμέρα διῆλθεν μὲ πατριωτικὸν παλμόν, πάντες δὲ ἔμειναν ἀπολύτως ίκανοποιημένοι. Ό κ. Νίκος Τσάκας διὰ λόγου τους μεστοῦ ἀγάπης πρὸς τοὺς συμπατριώτας μας ἐξέφρασε τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν χαράν του καὶ παρεκάλεσεν ὅλους νὰ συσπειρωθοῦν καὶ νὰ ἐνισχύσουν τὸν Σύνδεσμόν μας καὶ ίδιαιτέρως τὸ περιοδικόν μας, τὸ ὅποιον τόσας ύπηρεσίας προσφέρει εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας.

— Τὴν Δευτέραν τοῦ Πάσχα ἐτελέσθησαν ἐν Ἀθήναις οἱ γάμοι τοῦ ἐκ Βουρμπιάνης κ. Παναγιώτου Βασιλείου μετὰ τῆς δίδος Βασιλικῆς Κόλλια ἐκ Γοργοποτάμου.

— Τὴν 28-4-63 ἀνεχώρησεν δι' Ἡνωμένας Πολιτείας Ἀμερικῆς ὁ κ. Γεώργιος Γιούσιος μετὰ τῆς μητρὸς του Οὐρανίας καὶ τῆς οἰκογενείας του.

Τὴν 25-5-63 ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ κ. Σπύρου Αν. Γκότζου μετὰ τῆς δίδος Ιωάννας Καλαμάρη. Παράνυμφος παρέστη ἡ κ. Πάτρα Χρ. Παπαχρήστιδη.

— Τὴν αὔτην ἡμέραν ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ Νικολάου Ι. Γουσγούνη μετὰ τῆς δίδος Αντιγόνης Π. Ἀραπόγλου.

— Η ὁρισθεῖσα διὰ τὴν 26 Μαΐου τιστὸν καθῆκον μας εἶναι νὰ εἴμεθα ἐνήμεροι στὴ καταβολὴ τῆς συνδρομῆς μας. Αὔτο, ίσως, δὲν εἶναι ἀρκετὸ. Θὰ πρέπει δοι εἶχουν εὐχέρειαν νὰ συνδράμουν καὶ πέραν τῆς ὁριζομένης συνδρομῆς. Ό Στρατηγὸς κ. Δόβας, ὁ Δῆμος Κονίτσης, ὁ Ιατρὸς κ. Ν. Τράντας, ὁ κ. Τάκης Παπαδημούλης καὶ τινες ἄλλοι ἀπέδειξαν διὰ τῆς ἐνισχύσεώς των καταννόησιν διὰ τὴν τοιαύτην ἀναγκαιότητα.

«Ἐλπίζομεν δτι τὸ παράδειγμά των θὰ εὕρῃ μιμητάς.

καὶ οἱ ἄλλοι γεωπόνοι τῆς Κονίτσης, Ἀναγν. Σχολῆς, Α.Τ.Ε. κλ. καθὼς καὶ διάφοροι ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν. Ὡς διεφάνη ὅμως ἀπὸ τὴν ἐπακολουθήσασαν διαλογικὴν συζήτησιν, πολλοὶ ἐκ τῶν ἴδιοκτητῶν εἶναι διστάκτικοὶ καὶ δὲν διάκεινται εὔμενῶς ὑπὲρ τοῦ ἀναδασμοῦ, προβάλλοντες ὡς δικαιολογητικὸν τὸ ὅτι διὰ τῆς ἰσοπεδώσεως τοῦ κάμπου καὶ τῆς διαχαράξεως νέων ὁδῶν, διαχωριστικῶν χανδάκων κ.λ.π. θὰ καταστραφοῦν τὰ ὄπωροφόρα δένδρα καὶ τὰ κλήματά των, τὰ ὅποια ἀποδίδουν εἰς αὐτοὺς πολλαπλάσιον (ὡς λέγουν) εἰσόδημα ἀπὸ ἔκεινον τὸ ὅποιον θὰ ἐλάμβανον ἐκ τῶν, διὰ δημητριακῶν, ἢ μηδικῆς, ἢ κηπευτικῶν καὶ ἄλλων παρεμφερῶν προϊόντων, σπειρομένων ἀγρῶν των.

—Τὴν 19-5-63 καὶ περὶ ὥραν 7.30' μ.μ. ὁ Δῆμος Κονίτσης, ἐπὶ τῇ εύκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἅγίου Ὁρους, διοργάνωσεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης τελετῶν τοῦ Ἐθν. Ὁρφανοτροφείου σχετικὴν διάλεξιν μὲν ὁμιλητὴν τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Θεόδωρον Μπεράτην, εἰς τὴν ὅποιαν προσῆλθον οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν καὶ πλῆθος κόσμου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἔξοχου ταύτης διαλέξεως ἀνεμεταδόθησαν καὶ ὡραῖαι βυζαντιναὶ ψαλμωδίαι Ἀγιορειτικῆς προελεύσεως.

—Τὴν 19-5-63 ὁ κ. Νομάρχης μετέβη εἰς Πυρσόγιανην ὅπου ἔλαβεν μέρος εἰς τὴν ἔκει γενομένην Συνεδρίασιν τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου Κοινοτήτων Γραμμού, κατὰ τὴν ὅποιαν συνεζητήθη τὸ θέμα τῆς κατασκευῆς διαφόρων Κοινοτικῶν ὁδῶν διὰ τῶν μηχανημάτων τοῦ Συνδέσμου, καὶ διάφορα ἄλλα παρεμφερῆ ζητήματα.

—Τὴν 19-5-63 οἱ Πρόσκοποι Κονίτσης μετὰ τοῦ Τοπικοῦ Ἐφόρου κ. Κων. Καραγγιάνη καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ των κ. Δημ. Καράτζιου ἔξέδραμον εἰς Μολυβδοσκέπαστον, καὶ ἐπεσκέφθησαν τοὺς ἔκει ἀρχαίους βυζαντινοὺς Ναούς, καθὼς καὶ τὰ ἀκριτικὰ φυλάκια καὶ διέ-

νειμον σιγάρα καὶ γλυκὰ εἰς τοὺς ὄπλιτας των.

—Ο πρὸ καιροῦ ἀποβιώσας εἰς Η.Π.Α. Ἰωάννης Νικολάου ἐξ Ἀσημοχωρίου, κατέλιπεν διὰ διαθήκης εἰς τοὺς Προσκόπους καὶ Ὁδηγοὺς Κονίτσης τὸ ποσὸν τῶν 26.000 δραχμῶν.

—Τὴν 19-5-63 ὁ διοικητὴς τοῦ 3161 Τ.Ε.Α. κ. Γεωργ. Οἰκονόμου, μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ κ. Δημ. Πούλιου, μετέβησαν εἰς τὸ χωρίον Τράπεζα καὶ διένεινειμον διάφορα δῶρα εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Σχολείου.

—Ἐπιτυχῶν εἰς τὸν σχετικὸν διαγωνισμόν, ἐτοποθετήθη πλέον ὡς μόνιμος ταξινόμος τῆς βιβλιοθήκης Κονίτσης ὁ κ. Ἀχιλλεὺς Κολιός.

—Υπὸ ἀξιωματικῶν ἀντιπροσώπων τοῦ 659 Π.Α.Π. ἐδωρήθησαν εἰς τὸ Δημοτ. Σχολεῖον Καλοβρύσεως σχολικὰ ἔπιπλα, καθὼς καὶ γραφικὴ ὑλη διὰ τοὺς ἀπόρους μαθητάς.

—Τὴν 23-5-63 αἱ ὁδηγοὶ Κονίτσης μὲν ἐπικεφαλῆς τὴν τοπικὴν ἔφορον αὐτῶν κ. Εὐγενίαν Φασούλη, τὴν Πρόεδρον κ. Φαίδραν Γουσγούνη, καὶ τὴν Ἀρχηγὸν αὐτῶν δίδαν "Αννα Χούσου, ἔξέδραμον εἰς Μολυβδοσκέπαστον ὅπου ἐπεσκέφθησαν τὰ ἔκει ἀξιοθέατα, καὶ τὰ στρατιωτικὰ φυλάκια ὅπου διένειμον δῶρα εἰς τοὺς ἀκρίτας μας.

—Αφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ κ. Ἐλένη Φλώρου, ὁ κ. Ἀνδρέας Μουρελᾶτος καὶ ὁ κ. Βασ. Παπαχρήστου Πρόεδρος Πουρνιᾶς. Ἐπανέκαμψεν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης ὁ ἔμπορος κ. Ν. Παπαχρῆστος,

—Αφίχθησαν ἐπίσης ἐξ Ἀθηνῶν ὁ κ. Στέργιος Νίκου μετὰ τῆς κυρίας του, (πενθερὸς τοῦ δασικοῦ κ. Τσαρούχη) καὶ κ. Δημήτριος Κούχης μεταβὰς εἰς Ἀμάραντον.

—Ο κ. Ἀπόλλων Εὐαγγέλου ἐγένετο πατήρ θήλεως τέκνου, ὁμοίως καὶ ὁ κ. Δημήτριος Λῶλος.

—Ἡ πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἀφιχθεῖσα ἐκ Χαρτούμ κ. Δανάη σύζυγος τοῦ ἔκει καλῶς ἐγκατεστημένου κ. Ἀλεξάνδρου Α. Λαμπρίδου, ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον χαριτωμένην κοροῦλαν.